KINNITATUD

Direktori 25.08.2026 käskkirjaga nr 3-11/61

KROOTUSE KOOL

KROOTUSE KOOLI LASTEAIA PESAPUU

ÕPPEKAVA

KROOTUSE LASTEAED PESAPUU

Krootuse 2026

SISUKORD

1. Lasteaia õppekava koostamise põhimõtted....3
2. Väärtused ja eripära....3
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid....5
4. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted....6
5. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus....7
6. Õpikäsitus....15
7. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted....17
8. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused....18
9. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused....20
10. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks....24
11. Tuge vajava lapse arengu toetamine....27
12. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus....39
13. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord....40

1. Lasteaia õppekava koostamise põhimõtted

1.1. Krootuse Kooli (edaspidi „Kooli“) lasteaia Pesapuu (edaspidi „Lasteaia“) õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ning läbiviimise alusdokument, mille koostamisel on lasteaed lähtunud Alushariduse riiklikust õppekavast, lasteaia paikkondlikust eripärast, lastevanemate ja koolipidaja soovidest ning materiaalsetest ressurssidest.

1.2. Direktor koostab koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega lasteaia õppekava ja selle muudatused ning kinnitab need Alusharidusseaduse § 7 lg 5 alusel, olles kuulanud ära hoolekogu arvamuse.

1.3. Õppekava on rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise, rakendamise, hindamise ja arendamise alus, mis põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel.

1.4. Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias toimub läbi igapäevatoimingute, laste mängu ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste, toetudes õppekavas seatud valdkondade eesmärkidele ja lõimitud õpikäsitusel.

1.5. Lasteaia õppekavast lähtutakse lapse individuaalse arengu toetamisel, rakendades vajadusel üldist, tõhustatud või erituge, ning tehes tihedat koostööd vanematega lapse arengu ja tervise edendamiseks.

1.6. Lapse arengu hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist, kus õpetajad jälgivad ja analüüsivad lapse toimetulekut ning arengutulemusi üldoskustes ja valdkondades.

1.7. Alusharidusseaduse ja riikliku õppekava alusel koostab Krootuse Lasteaed Pesapuu kooliminevale lapsele koolivalmiduskaardi, milles kirjeldatakse lapse arengutulemusi ja saavutatud üldoskusi.

2. Väärtused ja eripära

2.1. Krootuse Kooli lasteaed Pesapuu on munitsipaallasteaed, mis võimaldab alushariduse omandamist kuni seitsmeaastastele lastele alushariduse riikliku õppekava alusel.

2.2. Lasteaias toimub õppetöö eesti keeles.

2.3. Lasteaed toetab lapse perekonda, soodustades lapse igakülgset arengut ning arvestades tema individuaalsust ja arenguvajadusi vastavalt alusharidusseadusele.

2.4. Läbiviidava õppe- ja kasvatustöö aluseks on alushariduse riikliku õppekava nõuetest lähtuv lasteaia õppekava. Õppekava arendus on pidev protsess. Muudatusi ja täiendusi lasteaia õppekavasse tehakse õigusaktide muudatustest tulenevalt ning õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate ja hoolekogu ettepanekute alusel.

2.5. Lasteaias töötab kaks rühma: aiarühm (Sajajalgsed – 4-7-aastased) ja liitrühm (Sipelgad 1,5-4-aastased). Rühmades viivad õppe- ja kasvatustegevust läbi kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad ja abiõpetajad.

2.6. Lasteaias on 2 rühmaruumi, muusikatuba. Lisaks on võimalik kasutada koolis muusika-, kodundus ja käsitöö-, tehnoloogiaõpetus-, informaatikakabinetti, raamatukogu ning täismõõtmetes võimlat, mängu-, sportmängude- ja spordiväljakut.

2.7. Lasteaed on liitunud keskkonnaga Eliis.

2.8. Lasteaed on 2013. aastal liitunud programmiga „Kiusamisest vaba lasteaed”. See toetab riiklikus õppekavas sätestatud põhimõtet kujundada turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õpi- ja kasvukeskkond, kus väärtustatakse ühiskondlikke väärtusi nagu sallivus, hoolivus ja lugupidamine.

2.9. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

2.10. Lasteaed kujundab lapsest isiksust, kes:

- tunneb kodukoha loodust ja väärtustab maaelu,
- suhtub keskkonda hoidvalt ja säästvalt;
- viibib palju looduses, on liikumisest rõõmu tundev ja terviseteadlik;
- väärtustab kohalikke kultuuritraditsioone ja esivanemate pärandit;
- on sotsiaalselt pädev ning tegutseb turvalises ja hoolivas kasvukeskkonnas,

2.11. Eripära toetavad:

- õuesõpe ja avastusretked: õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi nii siseruumides kui ka looduslikus keskkonnas (park, mets, virgestusrada), tutvudes õpitavaga selle loomulikus keskkonnas;
- looduse rütmiga arvestamine: traditsioonilised kevadised ja sügisesed metsapäevad ning näitused;
- loodusliku materjali kasutamine: loodusest pärit vahendite lõimimine igapäevatoimingutesse ja loovtegevustesse;
- kogukondlik koostöö: õppekäigud ja ekskursioonid kodukoha ettevõtjate juurde, väärtustades kohalikku elulaadi;
- digivahendite loov kasutamine: digitehnoloogia kasutamine õppetegevustes (nt looduse uurimine) turvalisel ja eesmärgipärasel viisil.

2.12. Lasteaia alusväärtused:

- õppe- ja kasvatustegevus põhineb lapsepõlve väärtustamisel;
- lasteaia peamine ülesanne on kaitsta ja edendada lapse õigust täisväärtuslikule ning turvalisele lapsepõlvele;
- lasteaias toetatakse võrdsel määral lapse vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut;
- lasteaed loob tingimused lapse erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks, eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

2.13. Lasteaed tugineb õppe- ja kasvatustegevusesOodatav arengutulemused **Krootuse Kooli väärtustele**:

SÕBRALIKKUS – HOOLIV JA ÜHTNE KOOLIPERE

Koolis väärtustatakse lapsi, õpilasi ja töötajaid ning arvestatakse nende vajadusi ja huve. Koolipere liikmete vahel on sõbralikud suhted, üksteist hoitakse ja toetatakse ning ollakse vastutulelikud ning ausad iseenda ja teiste suhtes. Koolis töötavad kvalifitseeritud, hea tasemega, elurõõmsad, lapsi toetavad ja oma tööd armastavad õpetajad. Sõbralikkus loob aluse koostööle, usaldusele ja positiivsele koolikultuurile, kus igaüks tunneb end väärtustatuna.

TRADITSIOONID JA KOOSTÖÖ – KROOTUSE KOOLI TUGISAMBAD

Kooli, paikkonna ajaloo ja riiklike traditsioonide väärtustamine loob tugeva sideme mineviku, oleviku ja tuleviku vahel, andes õpilastele kogukonnatunde ja austuse oma juurte vastu. Traditsioonide elus hoidmiseks teeme koostööd huvigruppide vahel: kogu koolipere, õpilasesindus, lapsevanemad, hoolekogu, vilistlased, kohalik omavalitsus ja selle allasutused, kogukond. Koostöö ja ühiselt loodud traditsioonid annavad koolile oma näo ja hinge, muutes Krootuse Kooli koduseks ja hoolivaks kasvukeskkonnaks igale õpilasele.

INDIVIDUAALSUS – IGA LAPS ON AINULAADNE

Kõigil lastel on võrdsed võimalused võimetekohase hariduse omandamiseks. Iga laps on kordumatu, omades oma tugevusi, huvisid ja arengutempot. Hoolime igast lapsest, arvestame iga õpilase eripäradega, jõukohastame õppetöö, vajadusel rakendame tugisüsteeme. Iga õpilase õpiedu on meile oluline. Leiame üles iga lapse tunnustust väärivad omadused, aitame igal õpilasel avastada oma potentsiaali ning kasvada enesekindlaks ja iseseisvaks õppijaks. Kool pakub lastele ja õpilastele eneseteostuseks võimalust osaleda huviringides, konkurssidel,

võistlustel ja aineolümpiaadidel. Eesmärk on, et iga õpilane tunneks end väärtustatuna ja inspireerituna, et õppimine oleks tema jaoks motiveeriv ja tähendusrikas.

TERVISLIKKUS – HEAOLU JA TERVISLIK ELUVIIS

Kool kuulub tervist edendavate haridusasutuste hulka. Väärtustame tervislikku eluviisi ja elukestva liikumisharrastuse teket ning loome selleks kõik tingimused. Hea tervis ja üldine heaolu toetavad õpimotivatsiooni, keskendumisvõimet ning elukvaliteeti. Toetame vaimset heaolu, luues turvalise ja sõbraliku koolikeskkonna, kus lapsed saavad kasvada ja areneda tasakaalukalt. Soodustame liikumist ja aktiivset eluviisi, pakkudes sportimisvõimalusi ning innustades õpilasi viibima rohkem värskes õhus. Koolisöökla pakub tervislikku toitu, õpilastel on võimalik päeva jooksul süüa puu- ja juurvilju. Eesmärk on kujundada õpilastes tervislikud harjumused ja positiivne suhtumine liikumisse ja tasakaalustatud elustiili.

LOODUSLÄHEDUS – ÕPPIMINE LOODUSE KESKEL

Kool asub looduskaunis paigas, kus keskkonnahoid ja praktiline õpikogemus käivad käsikäes. Õppimine looduses ja loodusest aitab lastel mõista ja väärtustada ümbritsevat maailma, arendades samal ajal keskkonnateadlikkust ja hoolivust elukeskkonna vastu. Õuesõpe ja praktilised tegevused aitavad tuua õppimise klassiruumist välja ning muuta teadmised käegakatsutavaks kogemuseks. Loodusretked, õppekäigud ja keskkonnaprojektid seovad teooria praktikaga ja õpetavad looduse väärtustamist. Keskkonnasäästlik mõtteviis on osa meie koolikultuurist – innustame lapsi taaskasutama, prügi sorteerima ja loodust hoidma. Osaleme loodusviktoriinidel ja keskkonnaprogrammides, mis laiendavad õpilaste teadmisi ja loovad teadlikke noori maailmakodanikke. Eesmärk on kasvatada loodussõbralikke ja vastutustundlikke noori, kes oskavad hinnata ja hoida nii oma kodukanti kui ka kogu planeeti.

2.14. Lasteaed väärtustab:

- lapsepõlve kui väärtust omaette;
- lapse aktiivsust, omaalgatust ja loovust õppeprotsessis;
- individuaalsuse arvestamist ning mängu kui lapse põhitegevust;
- usaldusväärset ja partnerlusel põhinevat koostööd peredega;
- kohalikku kultuuripärandit ja looduskaunist asukohta.

2.15. Lasteaia visioon – teadlikult tulevikku.

Krootuse lasteaed on õnnelik lapsepõlvemaa, kus turvalises ja väärtuspõhises keskkonnas rajatakse koostöös täiskasvanutega vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute vundament elukestvaks õppeks.

2.16. Lasteaia missioon – õppimine avastamise ja koostöö kaudu.

Krootuse lasteaed võimaldab lapsele eakohast, köitvat ja arendavat tegevust läbi mängu, looduse ja lapse loovuse. Toetame lapse kujunemist aktiivseks ja sotsiaalselt pädevaks õppijaks, arvestades iga lapse eripära ning väärtustades koostööd perekonnaga lapse igakülgse arengu toetamisel.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng lasteaia ja kodu koostöös. Lasteaed loob tingimused lapse erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks, et kujuneksid eeldused põhihariduse omandamiseks ning igapäevaelus toimetulekuks.

3.1. Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning arengut, et luua kuni kolmeaastase lapse puhul eeldused hakkamasaamiseks lasteaias ning kolme- kuni seitsmeaastase lapse puhul eeldused põhihariduse omandamiseks ja edasijõudmiseks igapäevaelus.

3.2. Üldeesmärgist lähtuvalt on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid järgmised:

- **Turvaline ja toetav keskkond:** Luua lapsekeskne ning vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut toetav õpi- ja kasvukeskkond, kus valitseb hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õhkkond.
- **Sotsiaalne ja eneseregulatsiooni areng:** Toetada lapse sotsiaalsete ja eneseregulatsiooni oskuste kujunemist, mille tulemusel laps suudab teistega arvestada, teha koostööd ning suunata oma käitumist vastavalt olukorrale.
- **Positiivne enesehinnang ja õpioskused:** Suunata läbi mängu ja loovtegevuse lapse positiivse enesehinnangu, algatusvõime ja õpioskuste arengut, väärtustades last kui aktiivset osalejat.
- **Maailmapilt ja tervis:** Kujundada lasteaia ja kodu koostöös teaduspõhist maailmapilti ning väärtushoiakuid, kus laps tunneb eesti kultuuritraditsioone, suhtub loodusesse säästvalt ning väärtustab tervislikke eluviise.
- **Individuaalne areng ja kaasatus:** Tagada igale lapsele tema arengupotentsiaali parim avaldumine ja sotsiaalne integratsioon, rakendades vajadusel õigeaegset ja asjakohast tuge (üldine, tõhustatud või eritugi) ning arvestades lapse hariduslikku erivajadust.

4. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

4.1. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- **Lapse individuaalsuse ja arengupotentsiaali arvestamine ning kaasav haridus**

Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel selgitatakse esmalt välja lapse arengutase, millest lähtutakse tegevuste eesmärkide seadmisel. Lasteaed lähtub kaasava hariduse põhimõtetest, kus laps osaleb tegevustes koos teistega ning talle tagatakse tema individuaalsetest vajadustest lähtuv asjakohane tugi. Igaühele luuakse tingimused eneseteostuseks ja arengupotentsiaali parimaks avaldumiseks.

- **Turvalise, hooliva ja kiusamisvaba õhkkonna tagamine**

Lasteaias luuakse vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, mis on turvaline, hooliv ning kiusamisvaba. Väärtustatakse demokraatlikke suhteid, ideede ja arvamuste paljusust ning lugupidamist nii enda kui ka teiste vastu. Õpetajad kujundavad heatahtlikku ja avatud suhtumist erinevustesse, tagades kõikidele lastele võrdsed võimalused.

- **Lapsele eduelamuse ja positiivse enesehinnangu tagamine**

Õpetaja planeerib tegevused selliselt, et igale lapsele oleks tagatud eduelamus. Edukogemus on aluseks lapse positiivse enesehinnangu kujunemisele ning lapse arenemisele iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Hindamisel tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist ja positiivseid hoiakuid.

- **Mäng kui põhiline õpiviis ning valdkondade lõimimine**

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis, mille kaudu laps omandab uut teavet, õpib suhtlema ja koostööd tegema. Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, kus erinevad valdkonnad on omavahel lõimitud, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja loovust toetavate meetodite kasutamist.

- **Laps kui õppeprotsessi aktiivne osaleja**

Laps ei ole passiivne vastuvõtja, vaid aktiivne osaleja, keda kaasatakse tegevuste kavandamisse. Lapsele võimaldatakse teha valikuid, toetatakse tema omaalgatust ning julgustatakse oma tegevust ja kogemusi analüüsima.

- **Õppimine läbi igapäevatoimingute ning spontaansuse**

Õppe- ja kasvatustegevus ei piirdu üksnes kavandatud tundidega, vaid toimub lõimitult läbi igapäevatoimingute (nt söömine, riietumine), laste mängu ning nii kavandatud kui ka spontaanselt tekkivate tegevuste. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse põhimõttest: lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

- **Pedagoogiline dokumenteerimine kui arengu alus**

Kogu õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine ja hindamine põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Selle käigus tehakse nähtavaks õppimise protsess, lapse kogemused ja areng, mis on aluseks edasisele tegevuste planeerimisele ja koostööle vanematega.

- **Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ja avatus mitmekesisusele**

Õppetöös väärtustatakse eesti kultuuripärandit, emakeelt ja kodumaa-armastust, arvestades samas teiste kultuuride eripäraga ja toetades kultuurilist mitmekesisust. Toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut ja lõimumist.

- **Loomuliku keskkonna ja digitehnoloogia loov kasutamine**

Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas (loodus, kogukond). Õppeprotsessi rikastamiseks kasutatakse eesmärgipäraselt ja turvaliselt digitehnoloogia võimalusi, toetades lapse digipädevuse ja turvalise internetikasutuse oskuste kujunemist.

4.2. Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

5. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

5.1. Õppeperiood

- Lasteaias korraldatakse õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab kalendriaasta 1. septembril ja kestab järgneva kalendriaasta 31. augustini.
- Õppe- ja kasvatustegevus on järjepidev protsess, kus mänguline õpe toimub aastaringselt.
- September on planeeritud laste kohanemiseks rühmas ja laste arengutaseme hindamiseks. Õppetegevus toimub peamiselt spontaanselt tekkivatel tegevustel, mis aitab uutel lastel lasteaiaga harjuda.
- Aktiivne õppeperiood toimub kalendriaasta 1. septembrist järgneva kalendriaasta 31. maini.
- Suveperioodil 1. juunist kuni 31. augustini toimuvad õpitut kinnistavad tegevused, kus põhirõhk on mängulistel ja laste liikumisaktiivsust toetavatel tegevustel.

5.2. Tegevuse kavandamine ja dokumenteerimine

- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel.
- Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks:
  - tegevuste seos õppekavaga ja püstitatud eesmärgid;
  - õppimise protsess (kogemused ja tegevused);
  - laste kognitiivne potentsiaal (arutlusoskus, teadmised, seisukohad);
  - lapse kogemused;
  - kokkuvõte arengueesmärkide saavutamisest, mis on aluseks tegevuste edasisele planeerimisele.
- Tegevusi kavandatakse rühma- või projektipõhiselt (nädal, kuu või pikem periood), lähtudes lapse arengutasemest, huvidest ja vajadustest.
- Õppimine toimub lõimitult läbi igapäevatoimingute, mängu ning nii kavandatud kui ka spontaanselt tekkivate tegevuste.
- Individuaalne töö, logopeedi ja teiste tugispetsialistide abi ning muusika- ja liikumistegevused on dokumenteerimise lahutamatu osa.

5.3. Tegevusvormid

- Õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi rühma tegevus- ja päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava rütmi.
- Õppimine toimub lõimitult läbi järgmiste vormide:
  - igapäevatoimingud (söömine, riietumine, pesemine jms);

- laste mäng (vaba- ja loovmäng);
- kavandatud tegevused (õpetaja poolt suunatud);
- spontaanselt tekkivad tegevused (laste algatatud ja huvi tekitanud hetked);
- vaikne puhkeaeg.

5.4. Tegevuste lõimimine ja valdkonnad

- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse kuus valdkonda: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine. Seejuures seotakse tervikuks tegevused nagu kuulamine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.
- Õppe- ja kasvatustöö planeerimisel luuakse lastele võimalusi uurida, avastada, ise teha ja saada kogemusi, kasutades aktiivset õppimist ja loovust toetavaid meetodeid. Tegevused seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika, lähtudes üldõpetuslikust põhimõttest ning liikudes lähemalt kaugemale ja üksikult üldisemale.
- Muusikavaldkonna tegevused toimuvad muusikaõpetaja ning liikumisvaldkonna tegevused liikumis- või rühmaõpetaja juhendamisel.

5.5. Õpikeskkond ja õuesõpe

- Õppimine toimub toas, õues ning väljaspool lasteaeda, eelistades õpitavaga tutvumist selle loomulikus keskkonnas.
- Võimalikult sageli viiakse tegevused läbi õues, võimaldades lastel kogeda ümbritsevat erinevate meeltega ning toetades nende igapäevast liikumist ja kehalist aktiivsust.

5.6. Laps kui aktiivne osaleja

- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja.
- Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid püstitatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades tema loovust, huvi ja omaalgatust.
- Lapsi kaasatakse tegevuste kavandamisse, neil võimaldatakse teha eakohaseid valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Valikuvabaduse ja vastutuse pakkumine suurendab õpimotivatsiooni ning toetab lapse arengut iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks.

5.7. Arengu hindamine ja analüüs

- Lapse arengu hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist, kus õpetajad jälgivad ja analüüsivad last nii mängus kui ka suunatud tegevustes.
- Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ja viib vajadusel läbi arenguvestluse vanemaga.
- Õppeaasta jooksul läbiviidud õppe- ja kasvatustööd analüüsitakse tervikuna õppeaasta lõpus, et tagada lasteaia järjepidev areng.

5.8. Koostöö ja analüüs

- Lasteaia õppeaasta üldeesmärgid ja temaatika kinnitatakse õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajate koosolekul, kaasates võimalusel ka vanemaid.
- Õppe- ja kasvatustegevust analüüsitakse järjepidevalt sisehindamise käigus, et tagada laste arengut toetavad tingimused.

5.9. Päevakava

- Lasteaia paindlik päevakava tagab lastele turvalise ja eakohase päevarütmi, kus vahelduvad lõimitult igapäevatoimingud, laste mäng ning kavandatud ja spontaanselt tekkivad tegevused. Õpetaja kujundab koostöös teiste töötajatega õpi- ja kasvukeskkonna, mis toetab lapse arengut iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, tagades tasakaalu suunatud tegevuste ja laste vabamängu vahel.
- Päevakavas on kindlaks määratud laste söögiajad, puhkeaeg ning tegevuste algusajad.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ning lähtub lapse arengutasemest, huvidest ja vajadustest.

- Logopeedi, eripedagoogi, liikumis- ja muusikategevused toimuvad vastavalt kokkulepitud graafikule, olles lõimitud rühma tegevuskavaga.
- Lapsed viibivad iga päev sõltumata ilmast 1–2 korda värskes õhus, kusjuures õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi nii siseruumides kui ka õues ning võimalusel loomulikus keskkonnas.
- Päevakava kinnitab direktor, olles teinud eelnevalt koostööd õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega.

5.10. Lasteaia õppeaasta tegevuskava

- Lasteaia aasta tegevuskava koostatakse sisehindamise valdkondade lõikes 1. septembriks ning selles kavandatakse aasta teema, eesmärgid, tegevused, ühisüritused, nende elluviimise ajakava ja vastutajad.
- Temaatika toetab lasteaia üldeesmärkide elluviimist, arvestades laste huvisid.
- Ürituste planeerimisel lähtutakse lasteaia traditsioonilistest üritustest, rahvuslikest tähtpäevadest, aasta teemast ning nädalateemadest.
- Tegevuskava kinnitab direktor, olles teinud eelnevalt koostööd õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega.

5.11. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise üldpõhimõtted

- Rühma õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel arvestatakse lasteaia päevakavaga.
- Õppe- ja kasvatustegevus toimub läbi igapäevatoimingute, laste mängu ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste.
- Õppe- ja kasvatustegevuses võimaldatakse lastel tegutseda muu hulgas nii individuaalselt kui ka väikestes gruppides.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja käsitletava teemasisu valikul lähtutakse lapsest, alushariduse alusväärtustest, last ümbritsevast keskkonnast ning põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

5.12. Rühma õppeaasta tegevuskava

- Rühma meeskond koostab iga õppeaasta alguseks määratud ajaks rühma aasta tegevuskava ja esitab selle infosüsteemis Eliis.
- Tegevuskava koostamisel võetakse arvesse lasteaia õppeaasta tegevuskava, lasteaia õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid, lasteaia eripärasid, laste arengu analüüsi, laste huvisid ja rühma koosseisu.
- Tegevuskavas esitatakse:
  - rühma nimekiri;
  - rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, mis lähtuvad laste arengulisest tasemest ja eelmise õppeaasta õppetegevuse kokkuvõttest, lasteaia prioriteetidest;
  - rühma õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ja korraldus, kus kirjeldatakse tegevuse põhimõtted iga seatud õppeaasta eesmärgi kohta, töökorraldust ja kokkuleppeid eesmärkide ja põhimõtete täitmiseks;
  - teemad kuude/nädalate lõikes;
  - nädala/kuu või projekti tegevusplaan;
  - rühma päevakava:
  - laste arengu hindamise põhimõtted: kirjeldus, individuaalne töö lastega (erivajadustega laste toetamine jne);
  - lastevanematega koostöö põhimõtted ja plaan;
  - rühma- ja ühisürituste kava.
- Tegevuskava kooskõlastatakse direktoriga.
- Tegevuskava tutvustatakse lapsevanematele õppeaasta alguses rühma vanemate koosolekul ja on vanematele kättesaadav keskkonnas Eliis.

- Rühma tegevuskavad on paindlikud. Lasteaiaõpetajal on õigus tegevuskavas kinnitatud nädalateemasid ning õppekavas püstitatud eesmärke kuude lõikes vahetada, muuta ürituste kava jne.

5.13. Rühma nädala, kuu või projekti tegevusplaan

- Kavandamise põhimõtted:
  - Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik protsess, mis põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel.
  - Õpetaja kavandab õppe- ja kasvatustegevusi siduva perioodiplaani (nädal, kuu või projekt), lähtudes lasteaia õppekavast, laste huvidest, individuaalsetest vajadustest ning eelmise perioodi analüüsist.
- Tegevuskavas (kuu-, nädala- või projektiplaanis) tuuakse välja:
  - kavandatava perioodi teema ja eesmärgid (valdkondadest ja üldoskustest lähtuvalt);
  - õppimise protsess (kogemused ja tegevused) ning laste kognitiivse potentsiaali toetamine (arutlusoskus, seisukohad, teadmised);
  - lõimitud õppesisu ja planeeritud tegevused toas ja õues;
  - õppekäigud (eelistatult õpitava loomulikus keskkonnas) ning üritused.
- Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik protsess, kus vahelduvad:
  - igapäevatoimingud (eneseteenindus, söömine, riietumine jms);
  - laste mäng (vaba- ja rollimäng);
  - kavandatud tegevused;
  - spontaanselt tekkivad õpihetked, mida õpetaja märkab ja toetab.
- Liitrühma tegevuse organiseerimisel kasutatakse paindlikke rühmatöö vorme, võimaldades lastel tegutseda nii individuaalselt, alarühmades kui ka kogu rühmaga, kohandades ülesannete raskusastet vastavalt laste arengutasemele.
- Rühmaõpetaja koostab ja täidab järgmist dokumentatsiooni:
  - pedagoogiline dokumentatsioon rühmapäevikus Eliis, kuhu kantakse läbiviidud tegevused, nende seos õppekavaga ning analüüs lapse kognitiivse arengu kohta.
  - lapse arengumapp (portfoolio), mis peegeldab lapse õppimise teekonda, pingutusi ja saavutusi.
  - individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) ning vajadusel individuaalne arenduskava (IAK) lisatuge vajava lapse puhul.
  - lapse arengu kirjalik kokkuvõte (vähemalt kord õppeaastas).
  - koolivalmiduskaart, mis koostatakse õppekava läbinud lapse kohta ja kantakse hariduse infosüsteemi.
  - töötajate ja rühma õppekasvatustöö eneseanalüüsid.
- Muusika- ja liikumisõpetaja koostavad oma valdkonna aasta tegevuskavad, mis on paindlikud ja lõimitud lasteaia üldteemade ning rühma nädalateemadega.
- Muudatused eesmärkides ja tegevustes kajastatakse pedagoogilises dokumentatsioonis rühmapäevikus. Kuu-, nädala- või projektiplaan on lapsevanematele tutvumiseks kättesaadav keskkonnas Eliis.

5.14. Tugispetsialistide töökorraldus

- Tugimeeskonna moodustavad eripedagoog, logopeed ja tugiteenuste koordinaator (edaspidi TUKO).
- Eripedagoogilise teenuse raames arendatakse lapse psüühiliste protsesside arengut (tähelepanu, taju, mälu, mõtlemine). Täiendavalt pööratakse tähelepanu lapse õpioskuste arengule ning õpimotivatsioonile. Tegevuste kaudu toetatakse ka lapse kõnet ja käitumist. Lisaks teeb eripedagoog koostööd logopeediga, lapse õpetajate ning perega, nõustades ja juhendades neid (nt individuaalsed kohtumised, osalemine arenguvestlustel jt) ning osaleb last puudutava dokumentatsiooni (nt iseloomustus, IAK jt) täitmisel.

- Logopeedilisel teenusel tegeletakse kommunikatsioonivõime arendamisega. Logopeed toetab last, et paraneks nii lapse kõneloome (jutustamisoskus, lauseloome, sõnavara, grammatilised oskused, häälдus) kui ka kõne mõistmise oskus. Samuti aitab logopeed tegeleda kirjaliku kõne omandamisega ning verbaalse suhtlemisvõimaluse puudumisel kujundab mitteverbaalse kommunikatsiooni oskust. Lisaks teeb logopeed koostööd eripedagoogiga, lapse õpetajate ning perega nõustades ja juhendades neid (nt individuaalsed kohtumised, osalemine arenguvestlustel jt) ning osaleb last puudutava dokumentatsiooni (nt iseloomustus, IAK jt) täitmisel.
- TUKO toetab rühmameeskondi erinevate toevajadustega lastega läbiviidava igapäevatöö koordineerimisel. Suunab ja juhib erinevate koostöövestluste läbiviimist ja dokumentide valmimise protsessi. TUKO osaleb vajadusel lastevanemate koosolekutel ja ümarlaudadel.
- Tugispetsialistid selgitavad iga õppeaasta alguses välja tuge vajavad lapsed, kaasates protsessi rühmaõpetajad ning vajadusel lapsevanemad. Hindamistegevusi viiakse läbi nii individuaalselt kui ka rühmakeskkonnas.
- Hindamisperioodi lõppedes koostavad tugispetsialistid analüüsi, mille käigus selgub teenust saama hakkavate laste nimekiri. Iga lapse toevajadusest lähtuvalt planeeritakse arendustöö ning seatakse eesmärgid. Arendustegevused toimuvad nii individuaal- kui ka grupitegevustena.
- Tugiteenuste osutamise eelduseks on lapsevanema nõusolek keskkonnas Eliis.
- Lapsevanemal on õigus ja võimalus olla kursis oma lapsele planeeritud arendustegevusega, kohtuda tugispetsialistidega ning olla kaasatud arendustegevusse.
- Tugispetsialistid koostavad läbiviidud tugiteenuste järel kokkuvõtte, mis on nii rühmaõpetajatele kui lapsevanematele nähtav keskkonnas Eliis.
- Direktor koostöös TUKO-ga märgib EHIS-sse laste andmete juurde tugimeetmete saamise vajaduse ja rakendatavuse.

5.15. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine

- Õppeaasta lõpus koostavad rühmameeskonnad, muusika- ja liikumisõpetaja ning tugispetsialistid oma tegevuskavade analüüsi, milles kajastub tehtud töö tulemuslikkus.
- Õppeaasta kokkuvõttes analüüsitakse õppeaasta eesmärkide realiseerumist, dokumenteerimist, projektide tulemuslikkust ning ettevõtlikkuse rakendumist, õpi- ja kasvukeskkonna kujundamist, laste arengulist taset ning laste hindamise ja toetamise tulemuslikkust, arenguvestluste tulemust ja koostööd huvigruppidega.
- Rühmade, muusika- ja liikumisõpetuse ning tugispetsialistide tegevuse analüüside põhjal koostatakse lasteaia õppeaasta tegevuse analüüs.

5.16. Õppekäikude korraldamine

- Õpitavaga tutvumiseks võimalikult loomulikus keskkonnas korraldatakse õppekäike ja matku.
- Õppekäike ja matku korraldades järgitakse järgmisi põhimõtteid:
  - õppekäigud on eesmärgistatud;
  - õppekäigu eest vastutatav õpetaja esitab direktorile kinnitamiseks õppekäigu eesmärgid, kuupäeva ja õppekäigul osalejate nimekirja;
  - õppekäik on sisestatud keskkonnas Eliis kalendrisse;
  - õppekäigul saadavad lapsi vähemalt kaks lasteaia töötajat;
  - kõik õppekäigul osalejad kannavad helkurvesti ja täidavad muid looduses või tänaval kehtivaid käitumisreegleid;
  - õppekäigul osalevad õpetajad vastutavad ohutusnõuete täitmise ning laste elu ja tervise eest.

5.17. „Hea Alguse“ programmi põhimõtete rakendamine

5.18. Lasteaias rakendatakse Hea Alguse (Step by Step) metoodilisi põhimõtteid, mis toetavad õppekavas seatud eesmärki käsitleda last õppeprotsessis aktiivse osalejana.

5.19. Hea Alguse programmis on oluline:

- Mäng kui põhitegevus ja õpiviis: Mäng on eelkoolieas lapse loomulik õppimisviis, mille käigus laps omandab uut teavet, harjutab oskusi ning õpib koostööd tegema. Lasteaia keskkond pakub lapse arenguks mitmekesiseid võimalusi ja vahendeid loovaks eneseteostuseks.
- Individualiseeritud õpikogemused ja kaasav haridus: Õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse lapse individuaalsusest, arengutasemest ja kultuurilisest taustast. Kaasava hariduse põhimõttel osaleb laps tegevustes koos teistega, saades sealjuures vajadusel asjakohast tuge oma potentsiaali parimaks avaldumiseks.
- Valikute tegemine ja omaalgatus: Lastele võimaldatakse teha valikuid tegevuskeskuste kaudu, toetades nende iseseisvust, probleemide lahendamise oskust ja vastutuse võtmist.
- Partnerlusel põhinev koostöö vanematega: Vanemad on lapse esimesed õpetajad ning lasteaia ja kodu koostöö põhineb ühisel vastutusel, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

5.20. Õpetaja on lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja, kes:

- loob turvalise, hooliva ja kiusamisvaba õpi- ja kasvukeskkonna;
- toetab lapsevanemat lapse kasvatamisel ja arendamisel, pakkudes regulaarset tagasisidet ja nõu;
- väärtustab lapse mängu, isikupära ning positiivse enesehinnangu kujunemist;
- planeerib tegevusi paindlikult, lähtudes pedagoogilisest dokumenteerimisest ning arvestades iga lapse tugevaid külgi ja arenguvajadusi;
- väärtustab ja tunnustab ideede ning arvamuste paljusust, kaasates lapsi tegevuste kavandamisse.

5.21. Õppekorralduse põhimõtted:

- Päevakava ja hommikuring: Päevakava tagab lapsele turvatunde ning selge teadmise toimuvast. Päeva alustamine hommikuringiga loob sotsiaalse kuuluvustunde ning annab võimaluse ühiseks planeerimiseks ja aruteludeks.
- Materjalide mitmekesisus: Rühmaruumis on kättesaadavad eale vastavad ja mitmeti kasutatavad mängu- ning õppevahendid, mis soodustavad katsetamist ja loovust.
- Lapse arengu jälgimine: Õpetajad jälgivad lapse arengut ja toimetulekut igapäevatoimingutes, mängus ja kavandatud tegevustes, dokumenteerides tulemused lapse individuaalse arengu jälgimise kaardil.
- Rühma reeglid ja hoolivus: Ühiselt kokkulepitud reeglid ja tavad suunavad lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema.
- Õppimine loomulikus keskkonnas: Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas (loodus, kogukond) ning õppetegevuse rikastamiseks kasutatakse eesmärgipäraselt digitehnoloogia võimalusi.

5.22. „Kiusamisest vaba lasteaed“ metoodika kasutamine

5.23. Lasteaed rakendab metoodikat „Kiusamisest vaba lasteaed“, et täita õppekavas seatud kohustust luua turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õpi- ja kasvukeskkond. Metoodika on suunatud kiusamist ennetava käitumiskultuuri loomisele, kus väärtustatakse sallivust, austust, hoolivust ja julgust.

5.24. Põhimõtted: Lapsi suunatakse üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema. Metoodika abil kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning tagatakse kõikidele lastele võrdsed võimalused.

5.25. Oodatav arengutulemus: Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel oskab 6–7-aastane laps selgitada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.

5.26. Vaikuseminutid

5.27. Lasteaias kasutatakse „Vaikuseminutite“ harjutusi, mis toetavad riiklikus õppekavas rõhutatud eneseregulatsiooni oskuste kujunemist. Need harjutused võimaldavad lastel suunata oma tähelepanu, pidurdada hetke impulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale.

5.28. Põhimõtted: Lühikesed tähelepanu ja meelerahu harjutused aitavad tõsta laste vaimset heaolu ja tervist. Harjutused loovad lapsele võimaluse vabaneda automaatsetest käitumismustritest ning parandavad teadlikkust oma emotsioonidest ja mõttemaailmast.

5.29. Oodatav arengutulemus: Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel oskab 6–7-aastane laps täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.

5.30. Meediakasvatus

5.31. Meediakasvatus on lasteaias lõimitud erinevate õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega, et toetada lapse kujunemist teadlikuks digimaailma kasutajaks. Digitehnoloogia võimalusi kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks eesmärgipäraselt ja loovalt.

- Põhimõtted: Laps on õppeprotsessis aktiivne uurija ja looja, kes kasutab digivahendeid oma ideede väljendamiseks ning digitaalse sisu loomiseks (nt foto, heli, video).
- Kasutatav „tehnika park“ aitab õpetajal meetodeid mitmekesistada, võimaldades tutvustada ka lihtsamaid robootikaseadmeid.
- Turvalisus: Erilist tähelepanu pööratakse meedias valitsevatele ohtudele ja turvalise internetikasutuse põhimõtetele.
- Oodatavad arengutulemused (6–7-aastane laps):
  - teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
  - oskab digivahendeid loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robootikaseadmeid;
  - oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video);
  - eristab väljamõeldist reaalsusest ning oskab tõlgendada meedias nähtut.

5.32. Digivahendid ja robootika

5.33. Digivahendeid ja robootikat kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuses eesmärgipäraselt.

5.34. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- kasutab digivahendeid (nt tahvelarvuti, nutitelefon, arvuti) ja robootikaseadmeid (nt Bee-Bot) eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ning loovalt;
- loob digitaalset sisu, jäädvustades fotosid, heli või videot;
- tunneb rõõmu robotiga tegutsemisest ning oskab juhtida lihtsamaid robootikaseadmeid;
- teeb kaaslastega koostööd, oskab tegevust kavandada ning mõistab põhjus-tagajärg seoseid;
- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- suudab otsida roboti käitumisele loogilisi põhjendusi ning saab aru lihtsatest mehaanika põhimõtetest;
- arendab läbi tehnoloogia kasutamise tähelepanelikkust, püsivust ja loovust.

5.35. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Valdkondade lõimimine: Digivahendeid ja robootikat ei käsitleta eraldiseisvana, vaid need on lõimitud kõikide õppekava valdkondade ja igapäevategevustega (nt matemaatika, keel ja kõne, kunst).
- Mänguline õpe: Lapsed tutvuvad programmeerimisvõtete ja digikeskkondadega läbi mängu, mis on lapse põhitegevus.
- Lapse aktiivsus ja huvi: Õppimine toetub lapse loomulikule huvile ja uudishimule, võimaldades praktiliste lahenduste leidmist ja katsetamist.

- Kriitiline mõtlemine: Last suunatakse mõtlema, milleks digivahendeid kasutatakse, mis on nende võimalused ning kuidas tehnoloogia abil probleeme lahendada.
- Juhendatud tegevus: Digivahendite ja robootika kasutamine on õpetaja poolt eesmärgistatud, eakohane ja juhendatud, vältides passiivset ekraaniaega.

5.36. Lasteaias on õppetegevuse rikastamiseks loodud kaasaegne keskkond, mis sisaldab tahvelarvuteid, projektoreid, konstruktoreid ja põrandaroboteid (Bee-Bot), toetades lapse kujunemist aktiivseks ja pädevaks digimaailma kasutajaks.

5.37. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- Digivahendite ja robootikaseadmete sihipärane kasutus:
  - kasutab digivahendeid (tahvelarvuti, nutitelefon, arvuti) ja robootikaseadmeid (Bee-Bot jt) eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt;
  - oskab kasutada HITSA ProgeTiigri programmi vahendeid (Kosmose, Kogukonna ja Muinasjutu komplektid) õpetaja toel õppeprotsessi rikastamiseks;
  - konstrueerib vastavalt juhendile LEGO klotsidest mudeleid ning kasutab neid loovalt mängus;
  - tunneb rõõmu loovast tehnoloogiaalasest eneseväljendusest ning oskab luua lihtsat digitaalset sisu.
- Programmeerimine ja matemaatiline mõtlemine (Bee-Bot):
  - oskab juhtida lihtsamaid robootikaseadmeid, määrates sihtpunkti ja ennustades roboti käitumist;
  - oskab orienteeruda ruumis ja tasapinnal, kasutades mõisteid edasi-tagasi, vasakule-paremale;
  - loendab Bee-Boti teekonna samme ning programmeerib seadme vastavalt planeeritud teekonnale (punktist A punkti B);
  - suudab teise lapse programmeerimist jälgides määrata seadme liikumissuuna ja sihtpunkti;
  - loob koos õpetajaga või iseseisvalt mängukeskkonna aluseid ja liikumisradu.
- Tunnetus-, õpi- ja sotsiaalsed oskused:
  - kasutab õpitut probleeme lahendades ning leiab ülesannete täitmisel erinevaid võimalusi ja lahendusteid;
  - oskab tegutseda meeskonnas, arvestab kaaslastega, teeb koostööd ning teeb ühiseid otsuseid;
  - oskab etteantud vahendite abil jutustada lugusid, jagada oma avastusi teistega ning väljendada oma mõtteid arusaadavalt;
  - oskab oma tegevust kavandada ja alustatud tegevuse lõpuni viia;
- Turvalisus ja tööharjumused:
  - teab digitehnoloogia ja interneti turvalise kasutamise põhimõtteid ning on teadlik ohtudest arvuti kasutamisel;
  - saab hakkama eneseteenindamisega ning tal on kujunenud esmased tööharjumused;
  - oskab töövahendeid sorteerida ja töökoha pärast tegevust korrastada.

5.38. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lõimitakse tehnoloogiaõpetus teiste õppekava valdkondadega, et tagada lapse igakülgne areng:

- Keel ja kõne: Tehnoloogia kasutamine motiveerib last ennast selgelt väljendama ning oma mõtteid ja kavatsusi teistele arusaadavalt esitlema. Robootikaga seotud tegevused toetavad lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist meediumide ja digivahendite kaudu.
- Matemaatika: Robootika tagab matemaatiliste pädevuste praktilise rakendamise. Laps õpib orienteeruma ruumis ja tasapinnal, loendama, tundma geomeetrilisi kujundeid ning märkama mustreid ja rütme.

- Mina ja keskkond: Tehnoloogiaõpetus toetab tehis- ja digikeskkonna mõistmist ning suunab last märkama seoseid (nt mehaanika baasteadmised). Robotite abil probleemide lahendamine arendab tunnetus- ja õpioskusi ning suutlikkust teha vahet olulisel ja ebaolulisel.
- Kunst: Robootikavahendite ja ehitiste esteetiline kujundamine arendab lapse ilumeelt ja loovat eneseväljendust. Digivahendite abil õpib laps looma isikupärast digitaalset sisu (nt foto, video).
- Muusika: Robotite liikumiskiiruste ja teekondade kavandamine toetab rütmitunde ning muusikaliste väljendusvormide tajumist.
- Liikumine: Tehnoloogiaga tegutsemine (nt klotside ja robotite käsitsemine) arendab täpsust, tähelepanu ning tugevdab peenmotoorikat.

6. Õpikäsitus

6.1. Lasteaed rakendab õppe- ja kasvatustegevuses nüüdisaegset õpikäsitust, kus õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikuses toimes vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonnaga. Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik protsess, kus lõimitakse erinevaid valdkondi ning toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust.

6.2. Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis. Õppimist käsitatakse väljundipõhiselt, väärtustades õppeprotsessi ning rõhutades muutusi lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes ja oskustes.

6.3. Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mille organiseerimisel võetakse arvesse lapse:
- füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid;
- kultuurilist ja keelelist tausta;
- huvisid ja vajadusi.

6.4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel seatakse eesmärgid lähtuvalt lapse **individuaalsest arengutasemest**. Arvestades laste vanuselist eripära, kavandatakse tegevusi järgmiste vanuserühmade kaupa: Sipelgate rühmas 1,5–3-aastased, 3–4-aastased ja Sajajalgsete rühmas 4–5-aastased, 5–6-aastased ja 6–7-aastased, tagades seejuures õppekavas sätestatud üldoskuste kujunemise kolmeaastasele ning kuue- kuni seitsmeaastasele lapsele.

6.5. Laps kui aktiivne osaleja: Laps on õppeprotsessis aktiivne osaleja, keda kaasatakse tegevuste kavandamisse ning kellel võimaldatakse teha valikuid, iseseisvalt tegutseda ja oma tegevuse eest vastutada. Õpetaja roll on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja.

6.6. Tegevuste lõimitus ja sisu: Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mis toimub läbi igapäevatoimingute, mängu ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste. Õppesisu valikul lähtutakse lapse huvidest ja ümbritsevast keskkonnast, järgides põhimõtet: lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Teemad seovad tervikuks rahvakalender, aastarütm, koduloolised väärtused ning lasteaia traditsioonid. Rühma tegevuskavas lõimitakse kuus valdkonda: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine.

6.7. Õpi- ja kasvukeskkond ning liikumine: Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi nii siseruumides kui ka õues ning väljaspool lasteaeda, eelistades õpitavaga tutvumist selle loomulikus keskkonnas. Tervise ja heaolu tagamiseks on oluline lapse viibimine värskes õhus ja aktiivne liikumine.
- Lapse päevakavasse on planeeritud õueaeg 1–2 korda päevas (üldjuhul vähemalt 1–1,5 tundi korraga).
- Õpetajad ja abiõpetajad viivad õues läbi liikumismänge ning rakendavad sihipärast õuesõppe metoodikat.

- Liikumistegevused viiakse võimalusel alati läbi õues, toetades lapse füüsilist arengut ja kehalist aktiivsust erinevates tingimustes.

6.8. Paindlikkus ja dokumenteerimine: Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine ja hindamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks õppimise protsess, lapse kogemused ja arengueesmärkide saavutamine.

6.9. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lõimitakse erinevaid valdkondi, et tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng.

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad. Lasteaias käsitlevad õppe- ja kasvatustööd kuus valdkonda, mille arengutulemused on aluseks koolivalmiduse kujunemisele:

- Mina ja keskkond – sotsiaalse, loodus-, tehis- ja digikeskkonna tundmaõppimine.
- Keel ja kõne – suhtlemis- ja eneseväljendusoskuse ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse arendamine.
- Matemaatika – loogilise mõtlemise, seoste märkamine ning aja- ja ruumisuhete mõistmine.
- Kunst – loova eneseväljenduse ja visuaalse kultuuri kogemine läbi erinevate tehnikate.
- Muusika – muusikaliste elamuste saamine ja eneseväljendus laulu, liikumise ja pillimängu kaudu.
- Liikumine – rõõm liikumisest, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arendamine.

Ülemajalised üritused ja traditsioonid. Lasteaia ühisüritused toetavad eesti kultuuritraditsioonide väärtustamist ning koduloolist õpet.

- Sügisperiood: teadmiste/tarkusepäev, sügise sünnipäev ja sügisnäitus, sügisene spordipäev, sügisene perepäev
- Talveperiood: jõulud, sõbrapäev, vastlapäev ja talvine spordipäev, Eesti Vabariigi aastapäev.
- Kevadperiood**:** emakeelepäev, jüripäeva spordipäev, volbripäev, heakorrapäev, kevadine perepäev.

Õppe- ja kasvatustegevuse vormid. Vastavalt õppekavale toimub õppimine lõimitult järgmistes vormides:

- Mäng: lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis, mille käigus omandatakse uut teavet ja sotsiaalseid oskusi.
- Igapäevatoimingud: õppimine läbi eneseteenindamise, koristamise ja ühistegevuste (nt töökasvatus, hügieen).
- Kavandatud tegevused: õpetaja poolt eesmärgistatud tegevused rühmas või alarühmades (nt vaatlused, katsed, õppekäigud).
- Spontaanselt tekkivad tegevused: lapse huvist ja algatusest lähtuv õppimine, mida õpetaja toetab ja suunab.

Tegevusliigid valdkondade lõikes. Õppimine toimub läbi aktiivõppe meetodite, kus laps on aktiivne osaleja.

- Vaatlemine ja uurimine: osalemine vaatlustel ja õppekäikudel loomulikus keskkonnas, katsete tegemine, mudelite koostamine ja teatmeteoste kasutamine.
- Kuulamine ja kõnelemine: lastekirjanduse ettelugemine ja arutelud, lavastus- ja nukumängud, häälikumängud ning jutustamine oma kogemuste põhjal.
- Võrdlemine ja arvutamine: hulkade ja suuruste võrdlemine igapäevatoimingutes, loogikamängud (loto, doomino), matemaatiliste jutukeste koostamine ja kellaaja tundmaõppimine.
- Lugemine ja kirjutamine: tähtede tundmaõppimine, sõnade häälimine ja ladumine, suurtrükitähtede kirjutamine ning lugemisvalmiduse toetamine digivahendite abil.

- Kujutavad tegevused: joonistamine, maalimine, voolimine (savi, vaha, taigen jm), meisterdamine, lõikamine ja liimimine ning ühiste kunstitööde kavandamine.
- Muusikalised tegevused: laulmine, rütmiline liikumine ja tantsimine, pillimäng ning muusika ja loodushäälte kuulamine.
- Liikumistegevused: põhiliikumised (kõnd, jooks, hüpped), matkamine, suusatamine ja uisutamine, sportmängude elemendid ja ohutusreeglite järgimine.

Pedagoogiline dokumenteerimine. Kogu õppeprotsess põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel, mille käigus tehakse nähtavaks õppimise protsess, lapse kogemused ja arengueesmärkide saavutamine. Dokumenteerimine on aluseks tegevuste edasisele kavandamisele ja koostööle lapsevanematega.

7. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

7.1. Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib.

7.2. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

7.3. Õpetaja loob õpi- ja kasvukeskkonna koostöös laste, abiõpetaja ja teiste töötajatega, kaasates vajadusel vanemaid.

7.4. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust.

7.5. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
- lähtutakse lapse heaolust, ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ning lasteaia tavadest;
- luuakse usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond;
- suunatakse lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema;
- väärtustatakse ja tunnustatakse ideede ning arvamuste paljusust;
- tagatakse aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning kõikidele lastele tagatakse võrdsed võimalused;
- kohandatakse tegevusi, õpet ja õppematerjale paindlikult, võimaldatakse valikute tegemist ning luuakse võimalused aktiivseks osaluseks;
- tehakse koostööd vanematega.

7.6. Füüsilise keskkonna kujundamisel:
- tagatakse turvalisus;
- tehakse õppeprotsess nähtavaks;
- tagatakse õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus ja mitmekesisus;
- luuakse võimalusel füüsiline keskkond, mis on lihtsasti ümberkohaldatav, paindlik ning aktiivset liikumist võimaldav liigendatud rühmaruum, mis võimaldab tegutseda alarühmades ja pakub võimalusi omaette olemiseks;
- luuakse võimalused mängimiseks ja aktiivseks liikumiseks ruumides ja õues.

7.7. Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi lasteaias, väljaspool lasteaia ruume ning digitaalses õpikeskkonnas.

8. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused

8.1. Üldoskused

8.2. Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

8.3. Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Kuni kolmeaastaste laste puhul esitatakse kõik arengutulemused üldoskuste põhiselt.

8.4. Õppekava läbimisel omandatud üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

8.5. Mänguoskused

8.6. Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis.

8.7. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama.

8.8. Mänguoskus on kõigi teiste üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade teadmiste arengu alus.

8.9. Lasteaias muutub lapse mäng järk-järgult keerukamaks, hõlmates loovmängu, vabamängu ja reeglimängu.

8.10. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad mänguoskused

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:
  - suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
  - kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
  - jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
  - sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
  - kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
  - suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
  - suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.
- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
  - suudab mängule keskenduda;
  - kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
  - rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
  - näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust;
  - algatab mänge ja arendab mängu sisu;
  - täidab mängudes erinevaid rolle;
  - suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
  - järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
  - tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

8.11. Tunnetus- ja õpioskused

8.12. Tunnetusoskus on oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

8.13. Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada – hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

8.14. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad tunnetus- ja õpioskused

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:
    - tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
    - suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
    - mõistab lihtsamat kõnet;
    - valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
    - väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
    - suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
    - oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
    - oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
    - suudab järgida lihtsat juhist;
    - oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.
- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
    - suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
    - saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
    - suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhist või korraldust;
    - esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
    - oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
    - saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
    - kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
    - kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

8.15. Sotsiaalsed oskused

8.16. Sotsiaalsed oskused on oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslasi, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda koostoimet võimaldavatest eetilistest tõekspidamistest.

8.17. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad sotsiaalsed oskused

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:
    - oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
    - on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
    - osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
    - saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
    - loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
    - jagab mõnikord asju ka teistega;
    - algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
    - oskab väljendada oma vajadusi ja soove.
- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
    - tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
    - püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
    - oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
    - teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
    - järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
    - mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
    - osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
    - suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

8.18. Eneseregulatsiooni oskused

8.19. Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

8.20. Kolmeaastase ja kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad sotsiaalsed oskused

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:
  - tuleb toime vanematest eemalolekuga;
  - tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
  - suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitut edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
  - suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
  - saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
  - paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.
- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
  - suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;
  - kavandab, algatab ja korraldab mänge ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
  - suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
  - oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
  - oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
  - saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

9. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused

9.1. Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused

9.2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse erinevaid valdkondi.

9.3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused esitatakse kuues valdkonnas:

- mina ja keskkond;
- keel ja kõne;
- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine.

9.4. Valdkond „Mina ja keskkond“

9.5. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel;
- suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
- suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
- suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
- suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis ning digikeskkonna erinevusi.

9.6. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;
- oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
- märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest;
- oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- oskab liikluses ohutult käituda;
- oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- oskab selgitada raha otstarvet;
- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robootikaseadmeid.

9.7. Valdkond „Keel ja kõne“

9.8. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
- luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
- pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
- suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lasteaeda;
- õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama;
- suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;

- toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
- toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

9.9. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

9.10. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:
- mõistab tuttaval teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud, ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
- kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
- suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
- tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

9.11. Valdkond „Matemaatika“

9.12. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:
- suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
- suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

9.13. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
- oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
- oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke + , –, =;
- oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem;
- orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;
- oskab määrata kellaaega täistundides;
- oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses;
- oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;
- teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
- märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

9.14. Valdkond „Kunst“

9.15. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:
- luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
- toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
- luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
- luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
- seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

9.16. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
- oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
- oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
- kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
- oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
- oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;
- vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;
- kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
- oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

9.17. Valdkond „Muusika“

9.18. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:
- luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;

- julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
- luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
- tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

9.19. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
- oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega;
- oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
- oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega;
- oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

9.20. Valdkond „Liikumine“

9.21. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:
- luua lapsele tingimused ja võimaldada aktiivset tegutsemist üksi ja rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
- rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;
- suunata lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu;
- suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutuste sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

9.22. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:
- suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud;
- oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
- oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
- oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mänge;
- oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

10. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks

10.1. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted

10.2. Lapse arengu hindamine (edaspidi *hindamine*) on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga.

10.3. Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes.

10.4. Hindamise aluseks on lapse eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Vanemale tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

10.5. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi, saavutusi ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

10.6. Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning vajadusel viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguvestluse.

10.7. Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemused.

10.8. Lapse arengu hindamise korraldus ja meetodid

10.9. Õppe- ja kasvatustegevuse hindamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel, mille käigus tehakse nähtavaks õppimise protsess ja lapse kognitiivne potentsiaal.

10.10. Lapse arengu jälgimiseks kasutatakse järgmisi meetodeid:

- vaatlus: lapse jälgimine tema loomulikus keskkonnas (mäng ja igapäevategevused), mis on esmane infoallikas;
- lapse tööde analüüs: joonistused, meisterdused ja fotod ehitistest, mis on varustatud kuupäeva ja kirjeldusega;
- vestlused ja küsitlused: individuaalsed vestlused lapsega tema mõtete ja ideede mõistmiseks ning küsitlused vanematega;
- arengumapp (portfoolio): dokumentide ja tööde kogum, mis muudab lapse arenguprotsessi nähtavaks nii lapsele endale, vanematele kui spetsialistidele;
- testid ja e-vahendid: vajadusel kasutatakse eakohaseid hindamisvahendeid (nt 5-aastaste e-hindamisvahend LAHE).

10.11. Hindamise dokumenteerimine ja koostöö vanemaga

- Kirjalik kokkuvõte: Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte. Kokkuvõttes kajastatakse lapse terviklik areng ja seatakse edasised eesmärgid.
- Arenguvestlus: Soovituslikult kord õppeaastas viiakse lapse arengu toetamiseks läbi arenguvestlus vanemaga, et vahetada infot, arutada vanema ootusi ning leppida kokku edasised tegevused.
- Tugimeetmed: Kui lapse arengus ilmneb erisusi, avatakse lapsel individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) ning vajadusel koostatakse koostöös vanema ja tugispetsialistidega individuaalne arenduskava (IAK).
- Koolivalmiduskaart: Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, kus kirjeldatakse lapse üldoskuste ja valdkondade arengutulemusi.

10.12. Lapse arengumapp

10.13. Lapse arengu ja õppimise toetamiseks ning selle protsessi nähtavaks tegemiseks koostatakse igale lapsele arengumapp. Arengumapp on dokumentide ja tööde kogum, mis peegeldab lapse arengut, pingutusi ja saavutusi kogu lasteaias viibimise perioodi jooksul.

10.14. Arengumapi eesmärgid ja sisu:

- Õppeprotsessi nähtavaks tegemine: Mapp ei sisalda ainult valmis töid, vaid ka materjale, mis peegeldavad lapse õppimise teekonda, arutlusoskust ja väljendatud seisukohti.

- Lapse kaasatus: Last kaasatakse arengumapi koostamisse, andes talle võimaluse valida mapi jaoks töid, mille üle ta tunneb uhkust või mille kallal on palju vaeva näinud.
- Lapse looming ja tööd: joonistused (nt igal õppeaastal samal teemal nagu „Mina ise", „Minu pere"), meisterdused ja fotod ehitistest/mängudest koos kuupäeva ja kirjeldusega.
- Pedagoogiline dokumenteerimine: õpetaja märksõnad ja tähelepanekud lapse arengust, lapse eneseväljendused (tsitaadid, jutustused, intervjuud) ning fotod lapsest tegutsemas.
- Hindamismaterjalid: arengu jälgimise lehed/tabelid, vaatlusprotokollid ja erialaspetsialistide (logopeed, muusika- ja liikumisõpetaja) tähelepanekud.
- Tagasiside: lapsevanemate tagasiside ning täiskasvanute refleksioonid ja edasised arengueesmärgid.

10.15. Arengumapp võib olla kas paberkandjal või digitaalne (nt e-õppeplatvormil) ning see on rühmaruumis lapsevanemale kättesaadav.

10.16. Lapsevanemal on õigus igal ajal oma lapse arengumapiga tutvuda. Lasteaiast lahkumisel antakse arengumapp lapsele/vanemale kaasa.

10.17. Planeeritud lapse arenguvestlus/perevestlus

10.18. Lasteaia õpetaja viib lapse arengu toetamiseks vajadusel vanemaga läbi arenguvestluse, kus:
- annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- vanem esitab seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
- lepitakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

10.19. Arenguvestlusel jagatakse vanemaga lapse arengu hindamise tulemusi, selgitatakse omapoolseid plaane lapse arengu toetamiseks ja seda, mida vanemad saaksid kodus teha. Arenguvestlusel tehakse kokkuvõte aasta jooksul saavutatust ja seatakse sihid järgmiseks aastaks.

10.20. Lapse toevajaduse ilmnemisel toimub vanemate nõustamine koostöös tugispetsialistidega. Vanemaid teavitatakse hindamisel leitud erisustest ning selgitatakse, mida need lapse arengu ja õpetamise seisukohast tähendavad. Suunatakse vanemaid, kuidas leida lisainfot lapsel esinevate arenguvajaduste ja nende toetamise kohta. Kui peetakse vajalikuks konsultatsioone spetsialistidega väljaspool lasteaeda, siis arutatakse seda koos vanemaga, kuidas seda korraldada.

10.21. Kui lapse areng on ootuspärane ning lapse arengu kirjaliku kokkuvõttega tutvumise järgselt ei pea vanem ning õpetaja arenguvestlust vajalikuks, siis selle läbi viimine ei ole kohustuslik. Arenguvestluse vajadust tuleb iga-aastaselt uuesti hinnata. Lasteaed tagab lapse arengu ja sellega seotud edasiminekute või probleemide süstematiseeritud kaardistamise ja dokumenteerimise.

10.22. Arenguvestluse tulemused dokumenteeritakse. Dokumenteerimisel peab kaitsma isikuandmeid avaliku teabe seaduses ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (isikuandmete kaitse üldmäärus) sätestatud korras.

10.23. Koolivalmidus ja selle hindamine, koolivalmiduskaardi koostamine

10.24. Koolivalmidus on kogum kognitiivseid, sotsiaalseid ja füüsilisi oskusi, mis toetavad lapse sujuvat üleminekut mänguliselt põhitegevuselt formaalsele õppimisele.

10.25. Koolivalmiduse kujunemine on pidev ja järjepidev protsess, mida jälgitakse lapse lasteaias viibimise ajal pedagoogilise dokumenteerimise kaudu. Hindamise eesmärk on selgitada välja lapse tugevused ja võimalikud arendamist vajavad valdkonnad, et tagada lapsele vajalik tugi haridustee jätkamiseks.

10.26. Koolivalmiduse hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist, tuginedes lapse arengu eeldatavatele tulemustele.

10.27. Õpetajad analüüsivad lapse arengut igapäevatoimingutes, vabamängus ning suunatud tegevustes kogu õppeaasta vältel.

10.28. Sügisel viiakse läbi ülevaatlik uuring, et selgitada välja lapsed, kes vajavad koolivalmiduse saavutamiseks täiendavat tuge. Õppeaasta lõpus antakse lõplik hinnang lasteaia lõpus saavutatud arengutasemele, mis kajastatakse koolivalmiduskaardil.

10.29. Meetodina kasutatakse vaatlust, lapse tööde analüüsi, vestlusi lapsega ning vajadusel spetsiifilisi hindamisvahendeid (nt kontrollitud joonistamise vaatlus või LAHE e-hindamisvahend). Mänguline arengu jälgimise mäng ,,Mina oskan juba".

10.30. Lasteaed koostab õppekava läbinud lapse kohta koolivalmiduskaardi, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi.

10.31. Koolivalmiduskaart on infosillaks lasteaia ja kooli vahel, võimaldades klassiõpetajal jätkata lapse arengu toetamist ning õpetust individualiseerida.

10.32. Kaardi koostavad rühmaõpetajad, kaasates muusika- ja liikumisõpetajaid ning vajadusel logopeedi või teisi tugispetsialiste.

10.33. Kaardi sisu arutatakse eelnevalt läbi lapsevanemaga ning see on arenguvestluse aluseks.

10.34. Lasteaed kannab koolivalmiduskaardi andmed keskkonda Eliis ning väljastab paberkandjal või digitaalselt allkirjastatud koopia vanemale.

10.35. Toevajaduse märkamine ja koolikohustuse edasilükkamine

10.36. Kui lapse arengus ilmneb mahajäämus või kohanemisraskused, pakub lasteaed lapsele üldist tuge, mis dokumenteeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK).

10.37. Vajadusel koostab õpetaja koostöös vanema ja tugispetsialistidega lapsele individuaalse arenduskava (IAK).

10.38. Laps, kes oma terviseseisundi või individuaalse arengu tõttu ei ole õppimiskohustuslikku ikka jõudes saavutanud vajalikku koolivalmidust, võib õpinguid alustada ühe õppeaasta võrra hiljem, kui seda soovitab tema koolivalmidust hinnanud lasteaed või põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 47 nimetatud kooliväline nõustamismeeskond.

10.39. Lasteaed või kooliväline nõustamismeeskond soovitab õpinguid alustada ühe õppeaasta võrra hiljem, kui:

- lapse tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed või enesekohased oskused ei ole õpingute alustamiseks vajalikul määral välja kujunenud või
- laps vajab haiguse, trauma või tervisehäire tõttu pikaajalist ravi ja tema terviseseisund ei võimalda tal igapäevases õppetöös osaleda.

10.40. Koolimineva lapse eeldatavad tulemused (õppekava läbimisel)

10.41. Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel on kuue- kuni seitsmeaastasel lapsel (koolimineval lapsel) kujunenud järgmised oskused:

- <u>omab vajalikke õpioskusi:</u> suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda ning viib alustatud tegevuse lõpuni;
- <u>on enesekohaselt toimetulev:</u> saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- <u>oskab suhelda ja teha koostööd:</u> arvestab teistega, suudab probleeme lahendada ning järgib üldtunnustatud käitumisnorme;
- <u>on emotsionaalselt stabiilne:</u> suudab oma emotsioone kirjeldada ja sobival viisil väljendada ning oskab täiskasvanu toel rahuneda;
- <u>tunneb huvi maailma vastu:</u> on uudishimulik, julgeb teha valikuid, suhtub aupaklikult loodusesse ning omab eetilisi tõekspidamisi;
- <u>oskab turvaliselt liigelda:</u> järgib liikluses ja mängudes ohutusreegleid.

11. Tuge vajava lapse arengu toetamine

11.1. Toe liigid ja nende tähendus

11.2. Iga laps on ainulaadne – oma iseloomu, arengutempo, huvide ja vajadustega. Lasteaia ülesanne on luua selline õppe- ja kasvukeskkond, kus kõik lapsed tunnevad end turvaliselt,

väärtustatult ja toetatuna. Alushariduses lähtutakse põhimõttest, et iga lapse arengut toetatakse vastavalt tema individuaalsetele vajadustele ning see tugi on lasteaia igapäevase töö loomulik osa. Selle tagamiseks rakendatakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses kolmetasandilist tugisüsteemi.

11.3. Toe eesmärk on tagada lapsele tema arengut toetavad tingimused igapäevases lasteaiakeskkonnas. Toe vajadus tuleneb lapse käitumises või arengus ilmnevatest märkidest, mis võivad viidata vajadusele täiendava toe järele. Ühegi toe liigi rakendamine ei eelda meditsiinilise diagnoosi olemasolu, samas võib ka meditsiinilise diagnoosiga lapsele olla piisav mistahes toeliik. Lapsele vajaliku toe liigi määramine toimub lapse arengu jälgimise ja analüüsi käigus, kaasates vanemaid ja tugispetsialiste.

11.4. Üldine tugi on lasteaia pakutav tugimeede, mis toetab lapse arengut tavapärases rühmakontekstis. Kui õpetaja märkab, et laps vajab mõnes valdkonnas rohkem tähelepanu, kohandusi või juhendamist, saab lasteaed pakkuda lapsele üldist tuge.

11.5. Üldise toe pakkumine on rühmas õpetaja ülesanne. Vajadusel saab õpetaja paluda abi ja nõustamist tugispetsialistilt. Oluline on, et üldise toe pakkumisel tehakse õpikeskkonnas kohandusi, nii et laps saavutab õpieesmärgid.

11.6. Tõhustatud tuge rakendatakse siis, kui üldisest toest ei piisa lapse arengu toetamiseks. Tõhustatud tugi määratakse lapsele, kes oma arengulise eripära tõttu vajab vähemalt üht tugispetsialisti teenust, spetsiifilist õppe- ja kasvatustegevuse korraldust, keskkonda, metoodikat või spetsiifilisi vahendeid ning individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni 12 lapsega rühmas.

11.7. Oluline on rõhutada, et tõhustatud toe rakendamine ei tähenda automaatselt lapse paigutamist vähendatud lastearvuga rühma, see on vaid üks võimalik meede. Paljudel juhtudel saab lapse arengut edukalt toetada ka tavarühmas, kui seal on loodud lapse vajadusi arvestav keskkond. Näiteks kõne arengu raskustega laps võib jätkata tavarühmas, kus talle võimaldatakse logopeedi regulaarne abi ja vajadusel alternatiivkommunikatsioonivahendite kasutamine.

11.8. Lapse paigutamist 12 lapsega rühma kaalutakse siis, kui tavarühmas rakendatud tugimeetmed ei taga lapse arenguks piisavaid võimalusi või keskkond ei ole tema erivajadusi toetav.

11.9. Erituge rakendatakse lapsel, kes oma arengulise eripära tõttu vajab mitut tugispetsialisti teenust, kohandusi mitmes valdkonnas (spetsiifiline õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, keskkond, metoodika või spetsiifilised vahendid) ning pidevat individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni kuue lapsega rühmas.

11.10. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul rakendab lasteaed tõhustatud tuge või erituge. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus ei ole tõhustatud toe või eritoe rakendamisel nõutav, kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav terviseseisund või tuvastatud puude raskusaste.

11.11. Last, kellele rakendatakse tõhustatud tuge või erituge, käsitatakse haridusliku erivajadusega lapsena.

11.12. Toe määramine ja rakendamine

11.13. Lapse arengu jälgimine ja analüüs on meeskondlik protsess, kus iga osapool – õpetaja, lapsevanem, tugispetsialist ja tugiteenuste koordineerija (TUKO) – täidab oma rolli ja vastutust.

11.14. Lapse toering ja õpetaja koostöövõrgustik:

- Õpetaja ülesanne on jälgida lapse arengut igapäevases tegevuses, märgata muutusi ja murekohti ning kirjeldada lapse toimetulekut erinevates olukordades.
- Tugispetsialist toetab õpetajat lapse arengu hindamisel ja analüüsimisel, viib vajadusel läbi täiendavaid vaatlusi või teste ning pakub soovitusi lapse arengu toetamiseks.

- TUKO roll on seejuures koordineerida kogu protsessi, tagada sujuv infovahetus eri osapoolte vahel ja jälgida, et lapse toetamiseks vajalikud tegevused oleksid järjepidevad ja süsteemsed.

11.15. Lapsele vajaliku toe liigi määramine algab õpetaja tähelepanekutest ja analüüsist igapäevases õpikeskkonnas, seejärel kaasatakse lasteaia tugimeeskond ning lapsevanemad. See protsess jaguneb kolmeks omavahel seotud etapiks: märkamine, kaardistamine ja sekkumine.

11.16. Märkamine

11.17. Märkamise etapis jälgib õpetaja lapse igapäevast toimetulekut ja arengut rühmas. Tähelepanu pööratakse lapse osalemisele õppe- ja mängutegevustes, suhtlemisele ja koostööle eakaaslastega, eneseväljendus- ja keskendumisoskustele, emotsionaalsele seisundile ja käitumisele. Märkamise eesmärk on tuvastada võimalikud erisused või murekohad lapse arengus, mis võivad vajada täiendavat toetust. Tähtis on jälgida, kas raskused korduvad, millal need ilmnevad ja millises kontekstis (nt kindlates tegevustes või situatsioonides).

- Õpetaja ja tugispetsialisti roll: Jälgib igapäevases tegevuses lapse arengut ja käitumist.
- Lapsevanema roll: Märkab koduses keskkonnas erinevusi ja jagab tähelepanekuid rühmaõpetajaga.

11.18. Kaardistamine

11.19. Kui õpetaja on märganud lapse arengus püsivamaid erisusi või muresid, alustatakse kaardistamist. Selle eesmärk on süsteemselt koguda infot lapse arengu, tugevuste ja toetusvajaduste kohta ja mõista, milles laps vajab toetust ja kuidas parimal viisil teda rühma igapäevaelus toetada.

11.20. Kaardistamine hõlmab:

- lapse arengu süstemaatilist jälgimist ja dokumenteerimist (nt arenguvestluse materjalid, vaatlused, arengu jälgimise kaardid);
- koostööd lapsevanemaga (arutelud koduste tähelepanekute ja ootuste teemal);
- vajadusel konsulteerimist lasteaia tugispetsialistiga.

11.21. Kaardistamise eesmärk on mõista, milles laps vajab toetust ja kuidas teda rühma igapäevaelus parimal viisil toetada.

- Õpetaja roll: Dokumenteerib lapse tugevused ja raskused, kogub igapäevaseid näiteid ning korraldab rühmas vaatlusi.
- Tugispetsialisti roll: Teeb täpse hindamise (nt kõne hindamine logopeedil, õpioskuste hindamine eripedagoogil, arengu üldine hindamine psühholoogil), annab õpetajale tagasisidet ja soovitusi.
- Lapsevanema roll: Jagab lapse käitumist ja arengut koduses kontekstis, osaleb arutelus ning aitab tuvastada, millised olukorrad on lapsele kerged või rasked.

11.22. Sekkumine (toe rakendamine)

11.23. Kui on selge, millises valdkonnas laps vajab tuge, rakendab õpetaja sobivaid võtteid, tegevusi ja korralduslikke lahendusi üldise toe raames.

11.24. Sekkumine on järjepidev, selgete eesmärkidega ja süsteemselt planeeritud tegevus. Sekkumine kestab minimaalselt 6 nädalat, sest see on aeg, mille vältel on võimalik teha selgemaid järeldusi sekkumise efektiivsuse kohta.

11.25. Sekkumine võib sisaldada:

- tegevuste kohandamist lapse võimete ja huvide järgi;
- individuaalset juhendamist tegevuse jooksul;
- rühmarutiinide ja õppematerjalide mitmekesistamist;
- sotsiaalseid oskusi, kõnet, motoorikat või tähelepanu toetavaid harjutusi;
- koostööd lapsevanemaga koduse toe tagamiseks.

11.26. Rollide ülesanded:

- Õpetaja roll: Kohandab õppetegevusi ja rühmarutiine, pakub individuaalset juhendamist, loob toetava keskkonna (nt rahulik nurk, visuaalsed abivahendid).
- Tugispetsialisti roll: Nõustab õpetajat sobivate metoodikate osas, töötab lapsega individuaalselt või väiksemas grupis, annab regulaarset tagasisidet sekkumise toimumise kohta.
- Lapsevanema roll: Rakendab kodus õpetaja ja spetsialisti soovitusi (nt lihtsad kõneharjutused, motoorika arendamise mängud, rutiinide kujunemine), hoiab järjepidevat kontakti lasteaiaga.

11.27. Toe rakendamist jälgitakse pidevalt ning hinnatakse, kas rakendatud toetus on olnud lapsele piisav või on vajadus liikuda edasi tõhustatud toe määramisele.

11.28. Kui vaatamata õpetaja ja tugispetsialistide ühistele pingutustele jäävad lapse raskused püsima või süvenevad, tuleb hinnata täiendava ehk tõhustatud või eritoe vajadust. See tähendab, et üldise toe piir on ületatud ja lapsele on vaja luua individuaalsem tugisüsteem, kaasates rohkem ressursse nii lasteaias kui ka väljaspool seda. Võimalik on kaasata kohalik omavalitsus, meditsiinisüsteem, lähiümbruses tegutsev tugikeskus või õppenõustamiskeskus.

11.29. Tugiteenuste koordineerija teeb vanemale ettepaneku pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna poole tõhustatud või eritoe rakendamise vajaduse väljaselgitamiseks, kui lasteaia pakutud üldine tugi ei anna lapse arengu seisukohalt soovitud tulemusi.

11.30. Koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördutakse, kui:

- lapse areng erineb märkimisväärselt eakaaslastest;
- lapse oskused ei arene vaatamata õpetaja teadlikule ja järjepidevale toetusele;
- lapse käitumisraskused on püsivad ja mõjutavad tema enda või teiste laste toimetulekut rühmas;
- õpetaja on katsetanud mitmeid diferentseeritult õpetamise viise ja kohandusi, kuid laps on endiselt raskustes;
- õpetaja on pakkunud individuaalset tuge (väiksemad sammud, lisaselgitused, visuaalsed ja/või praktilised abivahendid), kuid mõju on minimaalne;
- tugispetsialistide nõuandeid on rakendatud, kuid raskused püsivad;
- tugispetsialistide regulaarne töö lapsega ei too tema arengus oodatud muutusi;
- laps vajab oluliselt intensiivsemat tuge, kui lasteaia tugispetsialistid saavad pakkuda;
- vajalik on põhjalikum ja laiem spetsialistide meeskond lapse arengu hindamiseks ja soovituste andmiseks.

11.31. Koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumise eesmärk on saada lapse arengu ja õpivajaduste kohta hinnang ja soovitused edasiste tugimeetmete rakendamiseks. Hindamise käigus selgitatakse koostöös vanemate, õpetajate ja vajadusel teiste spetsialistidega välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed. Nõustamismeeskond koostab soovitused, mis aitavad kavandada lapsele sobivaid toetamise viise ja teha otsuseid edasise õppekorralduse kohta.

11.32. Tugiisik on lapse arengut ja toimetulekut toetav spetsialist, kelle eesmärk on aidata lapsel osaleda haridusasutuse igapäevaelus võimalikult iseseisvalt ja kaasatult. Tugiisik toetab lapse osalemist tegevustes, järgides õpetaja ja tugispetsialistide juhiseid. Ta aitab lapsel iseseisvuse suunas liikuda. Tema roll ei ole õpetaja või lapse eest tegutseda, vaid võimestada last toimima vastavalt oma arengutasemele.

11.33. Tugiisiku vajadus lasteaias:

- lapsel on püsivalt raskusi osalemisel õppetegevustes või suhtlemisel eakaaslastega, hoolimata kohandatud keskkonnast ja õpetaja toetusest;
- laps vajab pidevat täiskasvanu kõrvalolekut turvalisuse või käitumise reguleerimise tõttu (nt autismispektri häire, raske ATH, intellektipuue);

- rühmas rakendatud tõhustatud tugimeetmed (nt kohandatud rutiinid, visuaalne tugi, väiksemad grupid, täiendav tähelepanu) ei ole piisavad;
- lapse arengutase, käitumine või erivajadus mõjutab oluliselt tema või teiste laste toimetulekut rühmas;
- laps ei saa oma erivajaduse tõttu iseseisvalt osaleda igapäevastes tegevustes (nt söömine, riietumine, liikumine, mäng).

11.34. Tugiisiku kaasamine on tulemuslik, kui õpetaja ja tugiisik teevad koostööd ning neil on ühised eesmärgid. Tugiisikut kaasatakse meeskonna aruteludesse ja lapse arengu hindamisse. Tugiisik on õppimise ja kaasamise toetaja, mitte lapse isiklik „valvur".

11.35. Tugiisiku kaasamise võimalikud ohud ja raskused:
- ülemäärane sõltuvus (laps harjub tugiisikule toetuma ja tema iseseisvus väheneb);
- eraldamine rühmast (tugiisik tegutseb lapsega pidevalt eraldi, väheneb kaasatus eakaaslastega);
- ebaselged rollid (õpetaja ja tugiisiku vahelised piirid on hägused, tugiisik hakkab õpetama või rühma juhtima);
- kommunikatsiooniprobleemid (puudub regulaarne tagasiside ja juhendamine õpetajalt);
- vähene ettevalmistus (tugiisik ei tunne lapse erivajadust ega rakenda sobivaid võtteid).

11.36. Toevajaduse dokumenteerimise põhimõtted ja dokumendid

11.37. Lapse toevajaduse märkamine, hindamine ja toetamine põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel, mille käigus tehakse nähtavaks õppimise protsess, lapse kogemused ning tema kognitiivne potentsiaal.

11.38. Individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK) – mida näeme ja märkame?

11.39. Individuaalse arengu jälgimise kaardi eesmärk on koguda ja süstematiseerida teavet lapse arengu, oskuste ja vajaduste kohta, et kavandada sobivaid õppe- ja kasvatusmeetmeid.

11.40. Tõhustatud ja erituge vajavate laste puhul muutub IAJK tugimeeskonna töö alusdokumendiks, mis sisaldab:
- lapse üldandmeid (nimi, vanus, rühm, täitmise kuupäev);
- lapse tugevusi ja huvisid (nt millistes tegevustes laps tunneb end kindlalt, mida naudib);
- arenguvaldkondade kirjeldust (kognitiivne, sotsiaalne, emotsionaalne, kehaline, kõne areng jm);
- tähelepanekuid ja näiteid lapse toimetulekust igapäevaolukordades;
- märkusi rakendatud toetusmeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta;
- kokkuvõtet ja soovitusi edasiseks arendamiseks.

11.41. Individuaalne arenduskava (IAK) – mida teeme ja kuidas toetame?

11.42. Individuaalse arenduskava eesmärk on kirjeldada lapse arengut toetavaid eesmärke, tegevusi ja vastutajaid, kui laps vajab tõhustatud või erituge. IAK on justkui koostööleping last ümbritsevate täiskasvanute vahel, mis tagab, et kõik tegutsevad ühise eesmärgi nimel ja ühtsete arusaamade alusel.

11.43. IAK põhineb IAJK-l kogutud andmetel ja meeskonna arutelul ning sisaldab:
- lapse üldandmeid (nimi, sünniaeg, rühm/klass, kontaktisikud);
- lapse tugevusi ja arenguvaldkondi, mis vajavad toetust;
- lühi- ja pikaajalisi eesmärke, mis on selgelt sõnastatud ja mõõdetavad;
- toetavaid tegevusi eesmärkide saavutamiseks;
- vastutajaid ja rolle;
- rakendamise perioodi ja hindamissagedust;
- kokkuvõtet perioodi lõpus.

11.44. Lapse sotsiaalse, emotsionaalse ja käitumusliku arengu toetamine

11.45. Lapse sotsiaalne, emotsionaalne ja käitumuslik areng moodustavad olulise aluse tema üldisele heaolule, enesehinnangule ja edukale toimetulekule õpi- ja suhtlussituatsioonides.

Need arengudimensioonid mõjutavad otseselt lapse võimet osaleda rühmategevustes, luua ja hoida eakaaslastega suhteid ning juhtida oma käitumist ja emotsionaalseid reaktsioone.

11.46. Lasteaias on kesksel kohal sellise õpikeskkonna kujundamine, mis soodustab turvatunnet, vastastikust austust ning pakub võimalusi sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste järjepidevaks kujundamiseks.

11.47. Sotsiaalne, emotsionaalne ja käitumuslik tugi soodustab lapse sotsiaalsete ja eneseregulatsiooni oskuste arengut, mis on oluline käitumisprobleemide ennetamiseks.

11.48. Sotsiaal-emotsionaalset õppimist ei käsitleta eraldiseisva tegevusena, vaid see on teadlikult integreeritud igapäevasesse rühmakeskkonda ja õpetamise protsessi. Rühmaõpetaja roll on:

- luua turvaline ja ennustatav õpikeskkond, mis toetab lapse enesekindlust ja julgust osaleda;
- aidata lapsel teadvustada, sõnastada ja mõista oma tundeid ning märgata ka teiste emotsioone;
- arendada suhtlemis- ja koostööoskusi, pakkudes lastele võimalusi ühiselt mängida, lahendada probleeme ja teha otsuseid;
- toetada enesejuhtimis- ja rahunemisoskusi, modelleerides strateegiaid (nt hingamine, paus, rahunemisala kasutamine) ning julgustades last neid iseseisvalt rakendama.

11.49. Rühmaülese väärtuskasvatuse ja sotsiaalsete oskuste arendamise baasina rakendatakse lasteaias ennetavat metoodikat „Kiusamisest vabaks!“. Programmi nelja põhiväärtuse (sallivus, austus, hoolivus, julgus) õpetatakse lastele emotsioonide reguleerimist, konfliktide rahumeelset lahendamist ja kaaslaste kaasamist. Need ühised tegevused toetavad lapse võimet luua ja hoida sotsiaalseid suhteid ning võimaldavad arendada empaatiat, eneseregulatsiooni ja prosotsiaalset käitumist.

11.50. Käitumuslik tugi tähendab lapse käitumise mõtestatud ja toetavat suunamist, mille aluseks on nii lapse individuaalse arengu mõistmine kui ka rühmakonteksti arvestamine. Käitumuslik tugi ei keskendu üksnes soovimatu käitumise vähendamisele, vaid eelkõige oskuste kujundamisele, mis aitavad lapsel edaspidi iseseisvalt toime tulla. Sekkumist vajab igasugune käitumine, mis olulisel määral segab laste turvalisuse tagamist, nende kohtlemist ja õppimisvõimalusi.

11.51. Rakendatavad põhimõtted rühmas:

- <u>Konteksti mõistmine:</u> Õpetaja analüüsib ja jälgib käitumist, selgitades välja, millised olukorrad käitumist esile kutsuvad ja milline on lapse vajadus selle käitumise taga.
- <u>Ennetavad strateegiad:</u> Rutiinide, visuaalse toe (nt piltpäevakavad, emotsioonikaardid) ja selgete kokkulepete kasutamine aitab vältida olukordi, mis võivad last üle koormata.
- <u>Positiivne juhendamine:</u> Õpetaja sõnastab ja tunnustab soovitud käitumist, aidates lapsel teadvustada edukat toimetulekut.
- <u>Sihipärased sekkumised:</u> Vajaduse korral kasutatakse individuaalseid strateegiaid, näiteks rahunemispause või väiksemat gruppi, et toetada lapse eneseregulatsiooni.

11.52. Spetsiifiline sekkumine: **Käitumise tugikava** ehk käitumistaastus kava (edaspidi KTK)

11.53. Kui igapäevane sotsiaal-emotsionaalne toetus, rühmapõhised ennetavad strateegiad ning „Kiusamisest vabaks!“ metoodika ei ole andnud soovitud tulemust ning lapse häiritud käitumine on püsiv, koostatakse lapsele KTK.

11.54. KTK koostatakse sotsiaalsete, emotsionaalsete ja käitumusraskustega lapsele, keda iseloomustavad raskused sotsiaal-emotsionaalsete pädevuste, sealhulgas aktsepteeritava käitumise omandamisel või rakendamisel.

11.55. KTK loob lapsele individuaalse raamistiku, milles ta saab õppida uusi käitumismustreid, et vähendada häiritud käitumise sagedust ja intensiivsust. Programmis töötatakse lapsega otseselt, arendamaks tema akadeemilisi ja sotsiaalseid toimetulekuoskusi, tugevdamaks enesehinnangut ja kuuluvustunnet.

11.56. KTK tegevuskaval on asutuseterviklik loomus: see toetab nii last kui ka õpetajat. Programmi põhijooneks on hariduslik ja arendav lähenemine käitumuslikele muutustele. Protsess on last toetav, mitte karistatav.

11.57. Käitumise õpetamine toimub individuaalselt või väikeses grupis ning keskendub järgmistele meetoditele:

- mudeldamine (ettenäitamine) ja harjutamine;
- käitumisvihjete ja visuaalsete märkide kasutamine;
- päeviku pidamine ja enesekontrolli treenimine;
- regulaarne ja edasiviiv tagasiside.

11.58. KTK koostamise, rakendamise ja hindamise protsess

- Digitaalne vormistus ja osapooled: KTK koostatakse keskkonnas Eliis. Rühma pedagoogid koostavad kava vajadusel koostöös tugispetsialistidega, TUKO-ga ning lapsevanemaga. Tegemist on eesmärgistatud plaaniga lapse toetamiseks igapäevases õpikeskkonnas.
- Andmete kogumine ja faktide dokumenteerimine: KTK aluseks on objektiivselt kogutud andmed lapse käitumise kohta. Enda sisendi annavad rühmameeskond, tugimeeskond ja lapsevanemad. Dokumenteerimisel tuuakse välja häiriva käitumise faktid: sagedus, intensiivsus, esinemise aeg, kestvus ja reeglipärasus. Täpselt kirjeldatakse, millal ning miks probleemkäitumine avaldub.
- Eesmärkide püstitamine: Käitumise kirjelduse ning analüüsi põhjal sõnastatakse positiivses võtmes lapse oodatava käitumise eesmärgid (mida laps teeb, mitte mida ta ei tee).
- Tegevuskava kirjeldus: Määratakse kindlaks eesmärgi täitmiseks vajalikud sammud. Vajadusel kaasatakse tegevustesse lasteaia teisi spetsialiste (nt muusika- või liikumisõpetaja).
- Seire ja korrigeerimine: Rakendamise käigus hinnatakse regulaarselt toimunud muutusi ning lisatakse saadud andmed tugikavasse. Kui soovitud käitumise muutust kokkulepitud aja jooksul ei saavutata, vaadatakse püstitatud eesmärk ning tegevused meeskonnas üle ja kavasse tehakse vajalikud kohandused ning täiendused.
- Lõpetamine: KTK kasutamise lõppedes (eesmärgi saavutamisel) hinnatakse kava tulemuslikkust.

11.59. Koostöö lapsevanemaga. Sotsiaalse, emotsionaalse ja käitumusliku toe (sh KTK) tõhusus sõltub järjepidevusest kodu ja lasteaia vahel. Koostöine tegutsemine suurendab toe mõju ning aitab lapsel kogeda ühesugust raamistikku eri keskkondades.

11.60. Selle saavutamiseks rühma meeskond:

- jagab lapsevanemaga regulaarselt tähelepanekuid lapse tugevustest, arenguvajadustest ja edusammudest;
- selgitab lapsevanemale lasteaias kasutatavaid juhendamisstrateegiaid, tugivõtteid, programmi „Kiusamisest vabaks!“ põhimõtteid ja KTK olemust;
- lepib koos lapsevanemaga kokku lapse toetamiseks vajalikud ühised eesmärgid ja tegevused nii lasteaias kui ka kodus.

11.61. Individuaalne arenduskava

11.62. Individuaalne arenduskava (edaspidi IAK) on kirjalik dokument, kus on kirjeldatud lapse arengut toetavaid eesmärke, tegevusi ja vastutajaid, kui laps vajab tõhustatud või erituge. IAK on justkui koostööleping last ümbritsevate täiskasvanute vahel, mis tagab, et kõik tegutsevad ühise eesmärgi nimel ja ühtsete arusaamade alusel.

11.63. IAK põhineb individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK-l) kogutud andmetel ja meeskonna arutelul ning sisaldab:

- Lapse üldandmed: nimi, sünniaeg, lasteaed, rühm, lastevanemate/kontaktisikute andmed;

- Lapse tugevused ja toetust vajavad arenguvaldkonnad: ülevaade lapse omandatud oskustest, eripäradest ning tugevustest ning valdkondadest, mis vajavad spetsiifilist toetamist
- Tegevuskava ja eesmärgid: lühi- ja pikaajalised eesmärgid, mis on selgelt sõnastatud ja mõõdetavad, toetavad tegevused eesmärkide saavutamiseks, vastutajad ja rollid;
- Rakendamise periood ja hindamissagedus: IAK koostatakse alati kindlaks ajavahemikuks, mis fikseeritakse IAK-s. Vahehindamisel teevad rühma meeskond, erispetsialistid ja lapsevanemad ühise vahekokkuvõtte lapse arengust ning vajadusel kohandatakse eesmärke ja toetavaid tegevusi. Vahehindamise kokkusaamine protokollitakse. Lõpphindamine toimub IAK määratud perioodi lõpus. Meeskond ja lapsevanem analüüsivad ühiselt seatud lühi- ja pikaajaliste eesmärkide saavutamist, hindavad omandatud oskusi ning määravad edasised vajadused (IAK pikendamine, tavapärasele õppele üleminek). Lõpphindamise tulemus fikseeritakse kirjalikult IAK toimimise analüüsi ja kokkuvõtte osas.
- IAK toimimise analüüs, kokkuvõte ja säilitamine: Õppeaasta lõpul teeb meeskond koos lapsevanemaga ühise kokkuvõtte IAK toimimisest ja arengukeskkonna sobivusest lapsele. Kokkuvõttes antakse lühiülevaade saavutatud individuaalsetest eesmärkidest ja omandatud oskustest. Olenevalt lapse saavutatud tasemest ja edasisest vajadusest:
  - jätkatakse toetamist IAK alusel uuel perioodil;
  - lõpetatakse IAK rakendamine ning minnakse üle tavapärasele õppele;
  - tehakse vajadusel ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks.

  Kirjalik või digitaalne kokkuvõte IAK toimimisest säilitatakse selles ettenähtud mapis/dokumendihalduses. IAK koopia on olemas igal arendusmeeskonna liikmel. Arendusmeeskonna liikmetel lasub lapsega seotud andmete konfidentsiaalsuse kohustus. IAK originaali säilitab direktor.

11.64. IAK koostamisel ja elluviimisel osaleb kogu lapse arengut toetav meeskond, kelle vahel toimub koostöö:
- Rühma meeskond: jälgib lapse igapäevast arengut, kohandab rühma õppe- ja kasvatustegevusi, viib ellu IAK-s ettenähtud igapäevaseid toetavaid tegevusi, tagab lapse kaasamise rühmategevustesse vastavalt lapse võimetele.
- Logopeed: hindab lapse suulise ja kirjaliku kõne loomet, kognitiivseid oskusi ning mitteverbaalset suhtlemist, nõustab rühma meeskonda ja lapsevanemat kõne arengut toetavate võtete osas.
- Eripedagoog: hindab lapse tunnetustegevust, õpioskusi ja sotsiaal-emotsionaalset arengut, kujundab ja arendab lapse õpioskusi, nõustab rühma meeskonda õppe diferentseerimise ja materjalide kohandamisel.
- Muusika- ja liikumisõpetaja: toetavad lapse üldmotoorikat, rütmitaju, tasakaalu, emotsionaalset eneseväljendust läbi muusika- ja liikumistegevuste.
- TUKO: koordineerib lasteaias tugisüsteemi toimimist, jälgib IAK koostamise ja täitmise protsessi, nõustab õpetajaid, teeb vajadusel ettepanekuid lasteaiavälise nõustamise meeskonna poole pöördumiseks.
- Direktor: kinnitab IAK, tagab konfidentsiaalsete andmete kaitse, tagab võimalusel vajalikud ressursid, tugiteenused ning õppekeskkonna kohandused.
- Lapsevanem: on meeskonna partner, kes toetab eesmärkide saavutamist koduses keskkonnas ning osaleb IAK koostamisel, vahe- ja lõpp hindamisel.

11.65. Meeskonnaliikmete tegevussuunad toevajadusega lapse toetamisel

11.66. Rühmaõpetaja ülesanne on tagada lapse võimete maksimaalne arendamine, arengu kõrvalekallete märkamine ning individuaalse arenduskava koostamine ja täitmine koostöös erialaspetsialistidega.

11.67. Rühmaõpetajal on lapse arengu toetamisel juhtiv roll.

11.68. Rühmaõpetaja konkreetsed tööülesanded toevajadusega (sh andeka) lapse toetamisel:

- jälgib ja hindab igapäevaselt lapse arengut ja toimetulekut lasteaias;
- märkab lapse toevajadust, milleks võivad olla kohanemisraskused, mahajäämus eeldatavate arengutulemuste saavutamisel või lapse andekus;
- teavitab lapse abi- või toevajadusest lapsevanemat ning teeb ettepanekuid edasiseks pedagoogiliseks tööks või lisauuringuteks;
- kohandab õppe- ja kasvatustegevust, selle sisu ja korraldust (nt tegevuste kestus, juhendamisviisid) ning õpi- ja kasvukeskkonda vastavalt lapse individuaalsetele vajadustele ja võimetele;
- viib läbi lapsele võimetekohast õpet ja pakub üldist tuge, mis hõlmab individuaalset lisajuhendamist ning vajadusel õpet individuaalselt või alarühmas;
- pakub andekale lapsele vajaduse korral spetsiifilist lisajuhendamist;
- kannab lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAJK) info toe vajaduse väljaselgitamiseks läbiviidud hindamiste, uuringute, testimiste ning enda tähelepanekute kohta;
- fikseerib IAJK-s rakendatud tugimeetmed (nt individuaalne juhendamine, tugispetsialisti teenus) ning annab hinnangu nende tulemuslikkuse kohta;
- koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte;
- koostab vajaduse korral koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti, TUKO ja vanemaga lapsele individuaalse arenduskava (IAK).
- teeb vähemalt kord õppeaastas koostöös meeskonnaga kokkuvõtte IAK rakendumisest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest;
- teeb tihedat koostööd vanemaga, teavitades teda lapse arengust, toetamise põhimõtetest ning kaasates vanemat arengut puudutavate otsuste tegemisse;
- juhendab abiõpetajat, kes täidab õpetajat abistavat rolli lapse individuaalsel toetamisel või tegevuste läbiviimisel alarühmas;
- teeb koostööd TUKO ja tugispetsialistidega (logopeed, eripedagoog jt), rakendades nende soovitusi igapäevatöös;
- arendab järjepidevalt oma kutseoskusi ja omandab eripedagoogilisi kompetentse, et toetada tõhustatud või erituge saavat last.

11.69. Muusikaõpetaja on õppe- ja kasvatustegevuses juhtivas rollis, olles lapse arengu suunaja ja toetaja.

11.70. Muusikaõpetaja põhiülesanded ja kohustused:

- äratab lastes huvi muusika vastu ning toetab selle kaudu lapse eneseväljendusoskust ja -julgust;
- loob rõõmsa ja loova õpi- ja kasvukeskkonna, kus laps saab tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- julgustab last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel;
- viib läbi muusikategevusi 3 korda nädalas, arvestades lapse vanust ja keskendumisvõimet (15–40 minutit);
- lõimib muusikategevused rühmas käsitletavate teemade ja teiste valdkondadega, et luua õpituga sügavamaid seoseid;
- valib lapsele mõistetava ja jõukohase repertuaari, jaotades keerukamad ülesanded väiksemateks osadeks, et tagada lapsele eduelamus;
- tutvustab lapsele Eesti muusikalist pärandit, sealhulgas rahvalaule (regilaul), rahvapille ja eesti heliloojate loomingut;
- jälgib ja hindab lapse arengut ja toimetulekut igapäevaselt ning kohandab tegevusi vastavalt lapse individuaalsetele vajadustele;

- märkab lapse käitumist ja reaktsioone ning jagab oma tähelepanekuid rühmameeskonna, tugispetsialistide ja lapsevanemaga;
- märkab muusikaliselt andekaid lapsi ning toetab nende arengut individuaaltöös või väiksemas grupis;
- hoiab end kursis toevajadusega laste (nt logopeedilisel toel olevad lapsed) arenguga ning suunab neid kasutama omandatavaid oskusi ka lauldes;
- teeb tihedat koostööd rühmaõpetajatega, et siduda muusikategevused rühma nädalakavaga;
- osaleb individuaalse arenduskava (IAK) koostamisel ja rakendamisel lapse puhul, kes vajab tõhustatud või erituge;
- nõustab lapsevanemaid lapse muusikalise arengu ja huvide osas;
- valib lasteaeda kvaliteetsed ja lastele sobiva suurusega muusikainstrumendid, mis toetavad õiget pillihoidu ja mänguvõtteid;
- kasutab eakohast ja arendavat digitehnoloogiat muusika kuulamiseks, salvestamiseks või töötluseks;
- arendab järjepidevalt oma kutseoskusi ning omandab vajadusel eripedagoogilisi kompetentse, et toetada kõiki rühmas olevaid lapsi;
- vastab kvalifikatsiooninõuetele (kõrgharidus ja õpetaja kutse) ning valdab eesti keelt nõutud tasemel.

11.71. Liikumisõpetaja on õppe- ja kasvatustegevuses juhtivas rollis, olles lapsele eeskujuks ning aktiivse eluviisi propageerijaks.

11.72. Liikumisõpetaja põhiülesanded ja kohustused:
- viib läbi regulaarseid liikumistegevusi 1-2 korda nädalas, arvestades laste vanust ja individuaalset suutlikkust;
- võimalusel viib läbi liikumistegevusi õues, et tugevdada laste tervist ja pakkuda mitmekesisemat liikumiskeskkonda;
- korraldab lasteaias spordiüritusi ja muid ühiseid liikumisega seotud ettevõtmisi;
- lõimib liikumise teiste valdkondadega (nt matemaatika, keel ja kõne), kasutades liikumismänge ja pause, mis aitavad lapsel teistes tegevustes paremini keskenduda;
- arendab lapse füüsist, sealhulgas liikumisoskusi (kõnd, jooks, hüpped), koordinatsiooni, tasakaalu ja kehatunnetust;
- jälgib ja hindab järjepidevalt lapse füüsilist arengut, liikumismustreid ning kehalist aktiivsust;
- märkab lapse individuaalseid eripärasid ja andekust ning pakub neile vastavaid väljakutseid;
- osaleb koolivalmiduse hindamises, kirjeldades lapse liikumisoskusi koolivalmiduskaardil;
- pöörab erilist tähelepanu tuge vajavatele lastele, tegeledes nendega vajadusel individuaalselt või alarühmas;
- kasutab diferentseeritud õppemeetodeid, näiteks visuaalseid abivahendeid, piktogramme või lühendatud ja selgeid juhiseid;
- osaleb individuaalse arenduskava (IAK) ja individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK) koostamises ning elluviimises;
- on lapsele suureks eeskujuks, osaledes ise aktiivselt tegevustes, juhendades ja innustades lapsi,
- teeb tihedat koostööd rühmaõpetajatega, et siduda liikumistegevused rühma üldiste teemadega;
- nõustab lapsevanemaid lapse kehalise arengu ja tervislike eluviiside teemadel ning osaleb vajadusel arenguvestlustel;

- kujundab turvalise ja arendava liikumiskeskkonna nii saalis kui ka õuealal, kasutades mitmekülgseid vahendeid (pallid, ronimisrajad, tasakaaluteed jm);
- jälgib ja õpetab lastele ohutus- ja mängureegleid, suunates neid tegema turvalisi valikuid;
- liikumisõpetajal peab olema asjakohane liikumisalane haridus või läbitud täienduskoolitused;
- arendab järjepidevalt oma kutseoskusi, sealhulgas omandab eripedagoogilisi kompetentse.

11.73. Logopeedi roll ja kohustused on suunatud lapse kommunikatsioonivõime toetamisele, kõnepuude ennetamisele ning õppe- ja kasvatusprotsessi kohandamisele vastavalt lapse vajadustele. Logopeed on tugispetsialist, kes teeb tihedat koostööd rühma meeskonna, lapsevanemate ja teiste spetsialistidega.

11.74. Logopeedi põhiülesanded ja kohustused:

- hindab laste kõne arengut vähemalt üks kord aastas;
- viib läbi põhjaliku pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, kui lapse arengus märgitakse mahajäämust või erisusi;
- valib hindamiseks asjakohased meetodid ja vahendid, et tuvastada lapse erisuse olemus ja ulatus;
- nõustab lapsevanemaid pöörduma perearsti või eriarsti poole, kui laps vajab täiendavaid uuringuid (nt kuulmise kontroll);
- toetab last suulise ja kirjaliku kõne eelduste kujunemisel, motoorika, mälu ja taju arendamisel;
- tegeleb lapsega individuaalselt või alarühmas, pakkudes talle võimetekohast õpet;
- aitab valida sobivaid alternatiivkommunikatsiooni (AAC) vahendeid (viiped, pildid, esemed), eriti kuulmislangusega või tagasihoidliku verbaalse suhtlemisoskusega laste puhul;
- osutab teenust üldjuhul rühmaruumis, et toetada lapse sotsiaalset kaasatust, või vajadusel eraldi kabinetis privaatsuse tagamiseks;
- juhendab ja nõustab õpetajaid, kuidas lapse individuaalse arenguga igapäevategevustes paremini arvestada;
- osaleb meeskonnatöös lapse arengu analüüsimisel ja tervikpildi loomisel;
- nõustab lapsevanemaid, jagades teavet hindamistulemustest ning pakkudes lahendusi lapse arengu toetamiseks kodus;
- teeb koostööd teiste valdkondade õpetajatega (nt muusika- ja liikumisõpetaja), et kõnearendus oleks lõimitud kõigisse tegevustesse;
- kannab hindamiste, testimiste ja uuringute tulemused ning soovitused lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAJK);
- fikseerib IAJK-s rakendatud tugimeetmed ja annab hinnangu nende tulemuslikkuse kohta;
- osaleb individuaalse arenduskava (IAK) koostamisel lapsele, kes vajab tõhustatud või erituge;
- logopeedil peab olema asjakohane kvalifikatsioon ja tema teenus peab vastama riiklikult kehtestatud tugispetsialistide teenuse kirjeldusele.

11.75. Eripedagoogi roll ja kohustused on suunatud lapse arengu toetamisele, võimetekohase õppimise soodustamisele ning alushariduse omandamist takistavate probleemide ennetamisele. Eripedagoog on tugispetsialist, kes toetab last tema individuaalsusest lähtuvalt ning on oluline lüli lasteaia tugimeeskonnas.

11.76. Eripedagoogi põhiülesanded ja kohustused:

- viib läbi pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, et selgitada välja lapse arengutase, õpivajadused ja lähima arengu tsoon;

- osaleb meeskonnatöös lapse toevajaduse (kohanemisraskused, mahajäämus või andekus) täpsemaks määratlemiseks;
- pakub lapsele võimetekohast õpet, tegeledes temaga vajadusel individuaalselt või alarühmas;
- aitab valida sobivaid sekkumismeetodeid ja õppematerjale, mis toetavad lapse tunnetus-, õpi- ja sotsiaalsete oskuste arengut;
- rakendab koos õpetajaga koostöist õpetamist, kus tegevusi planeeritakse, viiakse läbi ja analüüsitakse ühiselt rühmaruumis;
- soovitab viise õppe diferentseerimiseks, näiteks ülesannete jaotamine väiksemateks osadeks, tempo reguleerimine või puhkepauside võimaldamine;
- juhendab ja nõustab õpetajaid ning abiõpetajaid, kuidas lapse eripäradega igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses paremini arvestada;
- nõustab lapsevanemaid, pakkudes neile tuge lapse arengu suunamisel ja asjakohase abi leidmisel;
- teeb tihedat koostööd TUKO-ga, et tagada lapsele vajalikud ressursid ja tugi;
- kannab oma tähelepanekud, hindamistulemused ja soovitused lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAJK);
- osaleb individuaalse arenduskava (IAK) koostamisel, rakendamisel ja selle mõju hindamisel (vähemalt kord õppeaastas);
- eripedagoog peab vastama riiklikult kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, tema teenus peab vastama tugispetsialistide teenuse kirjeldusele ja rakendamise korrale.

11.77. Abiõpetaja roll õppe- ja kasvatustegevuses on õpetajat abistav. Tema peamine eesmärk on toetada iga lapse individuaalset arengut ning alushariduse omandamist.

11.78. Abiõpetaja täpsemad ülesanded ja kohustused:
- õpetaja abistamine ja tegevuste läbiviimine;
- abiõpetaja osaleb õpi- ja kasvukeskkonna loomisel koostöös õpetaja, teiste töötajate ja lastega;
- panustab meeskonnatöösse tegevuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel, tagades õppe- ja kasvatustöö järjepidevuse;
- õpetaja võib delegeerida alarühma tegevuste juhendamise abiõpetajale, kes on talle selles protsessis "käepikenduseks";
- pakub toevajadusega lapsele vajalikku paindlikkust, osaledes koos temaga ühistegevustes (nt istudes lapse kõrval või hoides teda süles) ning pakkudes kiiret abi;
- kui laps ei suuda grupiga kaasa töötada, võib abiõpetaja liikuda lapsega grupist eemale, et jätkata tegevust individuaalselt ja lapsele jõukohasel moel;
- vajaduse korral osaleb abiõpetaja toevajadusega lapsele individuaalse arenduskava (IAK) koostamisel ja rakendamisel;
- toevajadusega lapsega tegelemisel lähtub abiõpetaja rühmaõpetaja antud täpsetest juhistest;
- abiõpetaja võib olla esmane märkaja, kes tuvastab lapse arengus eakohasest erinevaid iseärasusi, toetades last igapäevastes olukordades, näiteks eneseteeninduse õppimisel;
- osaleb lapse arengu hindamise protsessis, analüüsides ja tõlgendades kogutud infot koos õpetajate ja teiste meeskonnaliikmetega, et luua lapsest tervikpilt;
- osaleb töörühmades, kus mõtestatakse läbi lapse arengu toetamisega seotud küsimusi ja arenduskohti;
- abiõpetaja on kohustatud oma kutseoskusi järjepidevalt arendama
- lasteaia abiõpetajal peab olema vähemalt keskharidus ning kas lapsehoidja kutse (tase 4) või pedagoogilised kompetentsid.

11.79. Direktor
- osaleb vajadusel aruteludes, vestlusringides;

- nõustab rühmameeskonda pakkudes välja erinevaid lahendusi jne;
- võimaldab täiendkoolitusi;
- vajadusel muudab töökorraldust;
- võimalusel vähendab laste arvu rühmas;
- leiab võimalusi vajaliku materiaalse baasi jaoks;
- vajadusel vestleb lapsevanemaga;
- suunab lapsevanema nõustamiskomisjoni;
- tagab, et info osutatud teenuse kohta jõuaks hariduse infosüsteemi (EHIS).

11.80. Lapsevanem

- informeerib/teavitab lapse lasteaeda tulekul lasteaia direktorit ja rühma õpetajaid lapse terviseseisundist ja erivajadustest tulenevatest eritingimustest;
- esitatud andmete alusel kohandab personal võimaluse korral päevakava, kasvukeskkonda ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldust;
- jagab oma kogemusi lapse tegutsemise, käitumise ja suhtlemise iseärasustest kodus;
- teeb lasteasutuse töötajatega koostööd lapse arengu toetamiseks;
- vanem soodustab lapsele pakutavate tugimeetmete kasutamist, jälgides päevakava ja muusikalise ja logopeedi tegevuste ajakava;
- lapsevanematel on õigus saada nõu õppe- ja kasvatusküsimustes, selleks eelnevalt kokku leppides rühma õpetaja, tugispetsialisti või direktoriga;
- lapsevanemat teavitatakse vajadusest pöörduda lasteaia ettepanekul perearsti, Rajaleidja keskuse või muu spetsialisti poole;
- lapsevanem teavitab rühma töötajaid konsultatsioonide tulemustest;
- koostöös lapsevanemaga rakendatakse lapsele sobiva õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel lisaks rühma tegevuskavale individuaalset arenduskava.

11.81. Eesti keelt teise keelena kõnelev laps

11.82. Lasteaia õpetajad märkavad ja toetavad eesti keelest erineva koduse keelega last erinevates keelekasutusolukordades, olles talle keeleliseks eeskujuks. Õpetaja soodustab ja julgustab last kasutama lasteaias eesti keelt, luues selleks turvalise ja stressivaba suhtluskeskkonna.

11.83. Toetamise põhimõtted ja korraldus:

- Märkamine ja dokumenteerimine: Lapse keelelist arengut jälgitakse igapäevaselt ning asjakohane info ja rakendatud tugimeetmed kantakse lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile (IAJK).
- Individuaalne arenduskava (IAK): Kui lapse keeleoskus vajab olulisi kohandusi õppesisus või -korralduses, koostab õpetaja koostöös tugispetsialistide (nt logopeed) ja vanemaga lapsele individuaalse arenduskava.
- Eesti keele õpe: Eesti keele omandamist toetatakse nii igapäevatoimingutesse ja mängudesse lõimitult kui ka vajaduse korral eraldi eesti keele arengut toetavate tegevuste kaudu. Keeleõppes kasutatakse mitmekesiseid meetodeid, sealhulgas visuaalseid vahendeid (pildid, piktogrammid), kehakeelt, žeste, rütmi ja liikumist, et toetada sõnavara tähenduslikku seostamist.
- Koostöö vanemaga: Rühmaõpetaja teeb tihedat koostööd lapsevanemaga, et tagada arengu järjepidevus ning nõustada vanemat lapse toetamisel koduses keskkonnas.

12. Vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus

12.1. Koostöö põhimõtted:

- lasteaed ja vanem vastutavad ühiselt lapse arengu ja alushariduse omandamise toetamise eest;
- perekond kannab esmast vastutust lapse tervise, kasvatamise ja arengu eest;

- koostöö tugineb vastastikusele usaldusele, lugupidamisele ja avatud dialoogile;
- lapse ja pere kohta kogutud info on konfidentsiaalne;
- lasteaed loob vanemale võimalused osaleda õppe- ja kasvatustegevuse kavandamises ja läbiviimises ning lapse arengut puudutavate otsuste tegemises;
- vanemaid teavitatakse õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest ning alushariduse alusväärtustest;
- õpetajad koostöös tugiteenuste koordineerijaga loovad vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu ja tervise toetamise küsimustes;
- hoolekogu ülesandeks on jälgida, et õppe- ja kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning teha sellesuunalist koostööd lasteaia personaliga.

12.2. Lapse arengu analüüsimine ja arenguvestlus

12.3. Õpetaja ja vanem vahetavad regulaarselt infot lapse arengust, õppimisest ja tervisest.

12.4. Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte.

12.5. Õpetaja viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguvestluse (soovitavalt kord aastas, vajadusel tihemini).

12.6. Antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest; selgitatakse vanema seisukohad ja ootused; lepitakse kokku ühised edasised tegevused lapse toetamiseks.

12.7. Arenguvestluse tulemused dokumenteeritakse kirjalikult ja kinnitatakse osapoolte poolt.

12.8. Koostööviisid ja suhtluskanalid:

- lühivestlused lapse saabumisel ja lahkumisel (hommikune vastuvõtt, õhtune tagasiside);
- vanemate koosolekud ning vajaduspõhised ümarlauad, kuhu kaasatakse tugispetsialistid;
- vanemate kaasamine lasteaia sündmuste, õppekäikude ja projektide (nt „Minu pere") korraldamisse;
- info edastamine keskkonnas Eliis, infolehed ja rühmateavitused;
- rahuloluküsitlused, mis võimaldavad vanematel anda hinnangu õppeasutuse tegevuse kvaliteedile;
- vanemate esindajate osalemine lasteaia hoolekogu töös

13. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

13.1. Krootuse Kooli lasteaed Pesapuu õppekava on uuenev ja arenev dokument, mis vaadatakse regulaarselt üle ja uuendatakse, et see vastaks laste arenguvajadustele ning riiklikele haridussuundadele.

13.2. Õppekava arendustegevuse juhtimiseks luuakse lasteaias töörühm, kuhu kuuluvad pedagoogid ning vajadusel kaasatakse lapsevanemaid ja teisi spetsialiste.

13.3. Õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatel on õigus esitada muudatusettepanekuid töökoosolekul või sisehindamise käigus.

13.4. Lapsevanematel on õigus esitada ettepanekuid õppekava täiendamiseks hoolekogu esindaja vahendusel või otse juhtkonnale.

13.5. Õppekava täitmist ja asjakohasust (sh hindamise korraldust ja valdkondade sisu) analüüsitakse vähemalt üks kord õppeaastas koos õppe- ja kasvatustegevuse koondanalüüsiga.

13.6. Õppekava ja selle muudatused koostab direktor koostöös töötajatega. Enne muudatuste kinnitamist esitab direktor need hoolekogule arvamuse andmiseks.

13.7. Õppekava uuendamise korra täitmise ja dokumendi avalikustamise eest lasteaia veebilehel vastutab lasteaia direktor.